

מגזין הבולאים בישראל

גליון מס' 67 • תמוז תשס"ז • יולי 2007 • מחיר 30 ש"ח

המחיר 15 שח Price NIS 15

אתרי מורשת עולמית (עמ' 4)

יודאיקה • הנפקות • חדשות מהארץ • חדשות מהעולם

התאחדות
בולאי
ישראל

גליון מס' 67
תמוז תשס"ז - יולי 2007
מחיר: 30 ש"ח
מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת: ת"ד 4523, ת"א 61045
טלפקס: 03-6295547
E-mail: ipf@netvision.net.il
http://www.israelphilately.org.il

מנכ"ל: טיבי יניב
עורך ראשי: משה רימר
עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס
שרות רוטשילד 109, ת"א
טל. 03-6850980

אחת הדרכים העיקריות העומדות לרשותי כעורך, במאמץ להבטיח שעיתון "שובל" ימשיך לענות על צרכיו של ציבור הבולאים בישראל, היא קבלת משוּב ממך, הקורא, והתאמת תוכן העיתון לבקשות שאתה מעלה. בעבר, לא רבים מן הקוראים טרחו לכתוב ולהביע את דעתם, ואני שמח מאוד לדווח על שינוי לטובה.

במדור "מכתבים למערכת" נאלצתי לבחור ולפרסם רק חלק מן המסרים שקיבלתי, ובמענה לחידה שנשאלה בגיליון הקודם התקבל במערכת מספר מפתיע של פתרונות. אני מברך על כך, ופונה אליך הקורא להביע את דעתך ולגלות מעורבות בנעשה בעיתון. ביכולתך להשפיע על התוכן, וכולנו, כל ציבור הבולאים בארץ, נצא נשכרים ממעורבות זו.

דוגמה יפה לכך מהווה מכתבו של יורם כהן, הוא דובוש מיודענו, שעובד למאמר המתפרסם בעמוד 8 בחוברת זו. בעקבות הפרסום אודות בול "מאה שנים לתנועת הצופים", פתח דובוש בעבודת בילוש אחר מקור הצילום שהופיע בבול, ואני שמח על כך שבחר לשתף אותנו בתוצאות המרדף המוצלח.

דוגמה נוספת תמצאו במאמר הקצר המופיע בעמוד 25, בו בחר יהודה קליינר לשתף את קהל קוראי שובל בחוויה מעניינת שהייתה לו בחו"ל.

לכל אחד מאיתנו יש את הסיפור האישי כיצד התחיל לאסוף בולים, ומה משך אותו להתמקד בתחום האיסוף המסוים בו הוא עוסק. בסדרה של מאמרים אותם כתב ופרסם באנגלית בעיתון האגודה הבריטית לדברי דואר, פירט טוני גולדסטון מלונדון את הדרך שהובילה אותו להתמחות באיסוף איגרות אוויר מארץ הקודש. אני מודה למר גולדסטון על הסכמתו לאפשר לי לתרגם חלקים ממאמריו, ומתנצל שעקב מגבלות המקום עלה בידי לתרגם חלק קטן בלבד מעושר המידע הקיים במאמרים אלו. למרות המגבלות, הקפדתי לתרגם את סיפורו האישי של הכותב כמעט בשלמותו, ואני מקווה שיהיו מן הקוראים כאלו שיזדהו עם הדברים ויסקימו לשתף את קוראי שובל בחוויותיהם.

תוכן העניינים

- על הפרק..... 2
- מכתבים למערכת 3
- הנפקות חדשות בארץ..... 4
- בעקבות הצופים שבבול הצופים 8
- הישג לישראל בתערוכת אסן..... 9
- איגרות מארץ הקודש 10
- מהנעשה בארץ..... 14
- להביא את הברון פון מינכהאוזן 16
- יודאיקה..... 18
- מעבר לקווי האוייב..... 21
- מהנעשה בעולם..... 22
- 40 שנה לבולי "משין" 24
- פאב "הפני השחור" בסינגפור 25
- הנפקות חדשות מחו"ל..... 26
- ספרים חדשים בספרייה..... 28
- חותמות דואר ישראל..... 30

בעקבות העקבות...

חידון לחופש הגדול

בחודש אוגוסט הקרוב ינפיק השירות הבולאי בול חדש מן המניין המתאר את חוף הים התיכון בישראל. בשמי התכלת שטים עננים לבנים (כולל ענן אחד ציוני בצורת מגן דוד), ובחול הרטוב ניכרת טביעת רגלו היחפה של הנופש שביקר בחוף ורשם בחול את שם המדינה.

בעקבות ההיענות היפה של הקוראים לחידה שנשאלה בעיתון שובל הקודם (שישה מקוראי שובל קיבלו החודש בנוסף לעיתון גם פרס בולאי נחמד), תתמקד הפעם החידה בנושא של "עקבות". עקבות בחול, ועקבות בשלג, עקבות בוץ, ועקבות בסלע. רגל יחפה, או טביעת נעלים...

ולא רק רגלים. גם ידיים טוב...

בין הקוראים שישלחו רשימה ובה לפחות 10 בולים מן העולם בהם מופיעות עקבות אדם, יוגרלו שלושה פרסים בולאיים.

מעטפת בול הנגב

לכבוד מערכת שובל, בקשר לרשימתו המעניינת מאוד של יעקב צחור על אודות בול הנגב, שהתפרסמה בגיליון מספר 66 של עיתונכם, יש כמדומני להעיר שציורו המעובד של ראובן רובין על הנגב היה כבר בשימוש של דואר ישראל שנה קודם. ביום 27 בנובמבר 1949 הונפקה מעטפת יום ראשון לציון יום הולדתו השבעים וחמישה של הנשיא חיים ווייצמן.

עובדה זו לא הוזכרה על ידי המחבר, והיה מעניין לדעת כמה מעטפות כאלו הופצו, ומה ערכן כיום?

צבי לוקר

תגובת המערכת:

בשנת 1949 הנפיק דואר ישראל שתי מעטפות מקושטות. האחת הונפקה ביום 4 במאי ועליה הודפס בול הדגל, והשנייה, אותה צרפת למכתבך, אכן הונפקה ביום 27 בנובמבר. שתי המעטפות הוצעו למכירה עד יום 20 בספטמבר 1950. המעטפות הונפקו בכמויות גדולות, וערכן המסחרי כיום נמוך מאוד. אין לטעות בין מעטפה זו, שהבול מודפס על גביה, ובין מעטפת היום הראשון של בול הנגב.

"שב"ל" או "שובל"

שלום רב, קיבלתי אתמול את הגיליון החדש של שובל, ואני שמח לומר שלדעתי זה עיתון משובח, המלא בחומר מעניין לקריאה. שמתי לב כי העיתון מכונה לסירוגין לעיתים אף באותו עמוד, בשם "שב"ל" ובשם "שובל". מה השם הנכון? בהתייחס לבול הצופים וסימן הזרחן בשולי הגיליון, רציתי לדעת מה הטעם ליצור סימן זרחן כזה? הרי אין פה פרסומת של

הפרסום שינתן לעובדת קיומו של הסימון. הרעיון היה שמידת הפרסום והחשיפה לה יזכה סימן הזרחן תהיה גדולה בהרבה מזו שיזכה לה סמל רגיל שלכאורה גלוי לעין, אולם אינו זוכה להתייחסות מיוחדת. אם להודות על האמת, לפחות בעיתון שובל זה הצליח. הידיעה על סימן הזרחן שבשולי גיליון הצופים הופיעה בהבלטה, ואילו לסמל התערוכה שבשולי גיליון 120 שנה לנוה צדק לא הוקדשה אף מילה, שהרי "כולם יכולים לראות אותו לבד".

בעבר היו מקרים בהם שולבו בבולים סימני זרחן בצורות שונות. בשנת 1999 הנפיקו אנשי השירות הבולאי האמריקאי בולים שהוקדשו לכלי זכוכית, כשהזרחן כיסה רק את הכלים עצמם. דבר דומה נעשה גם בסדרת בולי החרקים שהונפקה בארה"ב באותה שנה. דוגמה עדכנית יותר היא סדרת בולי דגלים ומטבעות שהונפקה על ידי האו"ם, כשבמרכז כל מטבע מופיע סמל האו"ם בצבע זרחן.

ממש לתערוכת הבולים, שהרי סימן הזרחן אינו נראה לעין. אם כבר, רק בולאים "מכורים", כאלה שממילא באים לתערוכת הבולים, יראו אותו? האם ידוע על מקרים נוספים בהם סימן הזרחן הוא יותר מאשר הקו המקובל לצרכי המיזן?

יורם לוביאנקר

תגובת המערכת:

ראשית, תודה על המחמאות. באשר לשינוי הגרסאות של "שב"ל" ו"שובל", שתי הגרסאות הן לגיטימיות. מקור המילה "שב"ל" הוא בתנ"ך, שם היא מופיעה פעם אחת בלבד ("קחי רחים, וטחני קמח; גלי צמתך חשפי שכל גלי שוק, עברי נהרות", ישעיהו מז, ב), במשמעות של שולי שמלת אישה. במקורות מאוחרים יותר מופיעה המילה "שובל" בכתיב מלא, כמו גם בפרסום של האקדמיה ללשון עברית שבראש העמוד.

כעורך, אני מתקשה להחליט מה עדיף. "שב"ל" המקראי נראה מכובד יותר, אבל קשה יותר לקריאה. אני אשתדל לשים לב ולפחות לא לרשום את שני הנוסחים זה בצד זה באותו עמוד.

באשר ליצור העיפון שהודפס בצבע זרחן בשולי גיליון הצופים, למיטב ידיעתי תכננו אנשי השירות בולאי את סימן הזרחן בשולי הגיליון על מנת לאפשר לציבור הרחב, ולא רק לבולאים, את חדות הגילוי, וסמכו על

אתרי מורשת עולמית אונסק"ו

האמנה להגנה על אתרי מורשת עולמית אושרה ונחתמה על ידי מוסדות ארגון החינוך, המדע והתרבות של האו"ם (אונסק"ו) בשנת 1972. מטרת האמנה היא ליצור רשימה של אתרי טבע ואתרים מעשי ידי אדם בכל רחבי תבל, שחשיבותם והשפעתם על התרבות האנושית חורגת מהמסגרת המקומית המצומצמת. תקוותם של יוזמי האמנה שעצם ההכרה באתר כלשהו כאתר מורשת עולמית יגרום לפרסום האתר, יגדיל את מספר התיירים שיבקשו לבקר בו, וישכנע את הממשל המקומי לטפח ולשמר את האתר.

הרעיון של האמנה להגנה על אתרי מורשת עולמית התגבש לראשונה בשנת 1959, בעקבות החלטת מצרים לבנות את הסכר הגבוה באסואן, והפגיעה שעמדה להיגרם עקב כך למקדשים העתיקים בדרום מצרים. למרות התנגדות המצרים, התארגנה ביוזמת האו"ם קבוצה של כחמישים מדינות, נאספו למעלה משמונים מליון דולרים, והמקדשים העתיקים פורקו ממקומם המקורי ונבנו מחדש באתר אחר.

הצלחת המבצע עודדה את המארגנים להמשיך ולפעול בדרך דומה להצלחת מונומנטים עתיקים נוספים שעמדו בפני סכנת הרס והשמדה. אחד המפורסמים שבהם היה המבצע להצלת העיר וונציה מהצפות החורף השנתיות של הים התיכון. בשנת 1965 החלה ארצות הברית לקדם יוזמה להקמת קרן שתספק את המימון להצלת אתרים חשובים בעולם, הן אתרים היסטוריים והן אתרי טבע העומדים בפני הרס. בשנת 1968 הוצג הנושא לראשונה בפני מוסדות האו"ם, ולאחר מספר שנים של דיונים על נוסח ומהות, נחתמה כאמור בשנת 1972 האמנה להגנה על אתרי מורשת עולמית.

המבנים המופיעים בבול הם (משמאל למטה עם כיוון השעון): בתי שכונת ירושלים, מנורת הכנסת על רקע הכותל המערבי, היכל הספר ומבנים ממוזיאון ישראל, תחנת הקמח של מונטיפיורי, מגדל דוד וחומות העיר העתיקה, מגדל כנסייה, ומבנה כיפת הסלע שעל הר הבית.

שירות בתי הסוהר

שירות בתי הסוהר בישראל (שב"ס) נוסד עם הקמת המדינה, תוך שהוא יורש משלטון המנדט הבריטי את מתקני הכליאה ומרבית שיטות העבודה. בתחילה היה השב"ס חלק ממשטרת ישראל, אולם כבר בינואר 1949 הופרד ממנה ואורגן כגוף עצמאי, חלק מגופי הביטחון במדינת ישראל.

העיסוק במתקני הכליאה ובטיפול בכלואים המוחזקים בהם אינו מהווה נושא המושך את תשומת הלב הציבורית, ובמרבית המקרים זוכה שירות בתי הסוהר לחשיפה עיתונאית רק כאשר מתרחשות תקלות, אסירים בורחים, ואישי ציבור מפורסמים נשלחים לכלא. הבול החדש מהווה הזדמנות ללמוד על התפקיד החשוב הממלאים 7000 הסוהרים המשרתים בשב"ס, והאחראים לחייהם, ביטחונם ורווחתם של יותר מעשרים וארבעה אלף אסירים, ביטחוניים ופוליטיים, בשלושים מתקני כליאה.

ארבעים שנה לאיחוד ירושלים

שחרור ירושלים העתיקה במלחמת ששת הימים והשבת הכותל המערבי לידיים יהודיות נתפסו בשעתו כמאורעות משמעותיים וחשובים מאין כמותם בתולדותיה של מדינת ישראל. התגשמות הביטוי התנ"כי "ירושלים הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו" הובנה בקרב חלקים גדולים בציבור כצעד נוסף בהתגשמות כל נבואות הנחמה ותקומת עם ישראל בארצו.

השנים שחלפו, והקשיים הרבים שהתגלו בתהליך מימוש החזון בדבר איחוד ירושלים כעיר של שלום הפועלת לרווחת כל תושביה, גרמו אולי להקטנת הפאתוס וההתלהמות ביחס לחזון הנבואי, אולם כמעט ולא פגעו בהסכמה הרחבה הקיימת בקרב הציבור הרחב בדבר מרכזיותה של ירושלים המאוחדת בחיי העם בישראל.

ביוזמת מנהלת אירועי חגיגות הארבעים לאיחוד ירושלים הונפק בול, בצבע זהב כמובן, המוקדש לעיר ולתושביה.

בבול מופיעות דמויות של אנשים, המייצגים את המגוון העשיר של האוכלוסיות המתגוררות בעיר, כשהן אחוזות ידיים ומקיפות כדור ובתוכו מבחר של מבנים המאפיינים את ירושלים.

בשנת 2003 זכתה גם **תל אביב** להכרה כאתר מורשת עולמית, אחת הערים הבודדות בעולם שזכו להכרה כעיר שלמה בעלת מרקם בניה ייחודי. בשנות השלושים של המאה העשרים, תקופת השיא של העלייה החמישית, הייתה בתל אביב תנופת בניה גדולה, וכאלפיים ושבע מאות מבנים הוקמו בה בשנים אלו. מרבית המבנים הללו תוכננו על ידי מספר אדריכלים צעירים, שלמדו אדריכלות במיטב בתי הספר באירופה, ומששבו לארץ, יישמו את התורה שלמדו. תוך התאמתה לתנאי האקלים בארץ ישראל. האזור המכונה כיום "לב תל אביב" הוקם ברובו בהתבסס על מאפייני הסגנון הבינלאומי שפותח באירופה באותם ימים, ובכך הפכה תל אביב לעיר היחידה בעולם בה נבנה רובע שלם בסגנון מיוחד זה.

ולצרף לרשימת האתרים העולמית מספר גדול ככל האפשר של אתרים ישראליים. האתר הראשון בישראל שזכה להכרה בינלאומית כאתר מורשת עולמית היא העיר העתיקה של ירושלים. היוזמה להכרה זו הייתה של ממשלת ירדן, ומטעמים פוליטיים של חוסר הכרה בשלטון ישראל על ירושלים נרשם אתר זה כעצמאי, ואינו נכלל תחת שם של מדינה כלשהי.

בשנת 2001 זכו שני אתרים נוספים בישראל להכרה עולמית. **עכו העתיקה**, בה השתמרו המבנים מן התקופה הצלבנית. הייתה זו תקופת השיא בתולדותיה של עכו, תקופה בה שימשה העיר כאחד המרכזים החשובים ביותר בעולם המערבי. בעיר התיישבו מסדרי האבירים החשובים, הטמפלרים וההוספיטלרים, ונציגים של ערי המסחר האיטלקיות בנו בה רבעי מגורים מפוארים. נמל עכו שימש כנמל המרכזי של ממלכת הצלבנים, ובעיר נבנו עשרות כנסיות ומבני ציבור מפוארים. כיבוש עכו על ידי המוסלמים הביא אמנם לחורבן חלק גדול ממבנים אלו, אולם העיר שנבנתה מחדש שימרה במידה רבה את מתווה העיר הצלבנית.

מצדה הוכרה כאתר מורשת עולמית משתי סיבות עיקריות. סביב צוק מצדה נותרה בשלמותה מערכת המצור שבנו הרומאים על מנת להכניע את המורדים שהתבצרו במצדה. זו מערכת המצור השלמה ביותר ששרדה מן התקופה הרומאית. בנוסף, סיפורם של מגיני מצדה, כפי שהובא בספריו של ההיסטוריון יוסף בן מתתיהו, הפך למשל ולסמל של אהבת החירות והמאבק בשעבוד.

כל מדינה התבקשה להכין רשימה של אתרים המצויים בשטחה הריבוני, והראויים לדעתה להיכלל ברשימת האתרים העולמית. מידי שנה עולים לדיון במוסדות האו"ם מספר אתרים שכאלו, וחלקם נבחרים להירשם ברשימה של האו"ם.

עד שנת 2006 אושרו על ידי אונסק"ו כשמונה מאות ושלושים אתרים בכל רחבי העולם. ניתן לקרא את הרשימה במלואה באתר האינטרנט של אונסק"ו.

<http://whc.unesco.org/pg.cfm?cid=31>

רבים מן האתרים הופיעו על בולים, הן במדינה בה נמצא האתר והן במדינות אחרות. רשימה של בולים אלו ניתן למצוא באתר אינטרנט יפה, המתעדכן בהתמדה על ידי אספנית בולים תושבת דנמרק.

<http://worldheritage.heindorffhus.dk/index.html>

בשנים האחרונות מנפיק דואר האו"ם מידי שנה סדרה בת שישה בולים המוקדשים לאתרי מורשת עולמית במקומות שונים.

העיר קרקסון בצרפת

מקדש הפרתנון באתונה, יוון

למרבה הצער לא מיהרה ישראל להצטרף ליוזמה יפה זו של האו"ם. רק בשנת 2000 אישרה ממשלת ישראל את האמנה, ומאז נעשים מאמצים גדולים להדביק את הפער,

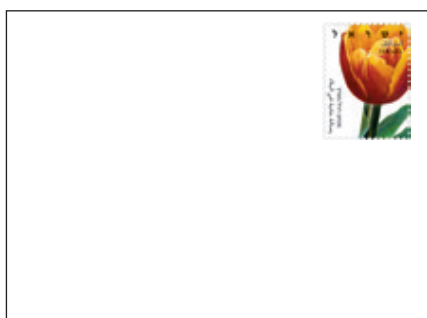
תווית דוארמט "אשדוד"

בבית הדואר באשדוד הוכנסה לשימוש ביום 20 ביוני 2007 תווית דוארמט חדשה. על גבי התווית המונפקת מאוטומט "סימה 2050" המוצב בבית הדואר באשדוד מוטבע מספר הזיהוי 018, בעוד שעל גבי התווית המונפקת בשירות הבולאי מוטבע מספר הזיהוי 001.

מעטפת הדפס "צבעוני"

ביום ראשון, 1 ביולי 2007, הונפקה מעטפה בגודל 13x19 ס"מ, ועליה מודפס בול "צבעוני" (בעיצובו של אד ואן אוין) ובצידו הכיתוב "מכתב רגיל בארץ". מחיר המעטפה 2.40 ₪.

הציבוריים, והופכים את חיי היום יום בישראל לטובים יותר.

מחול בישראל

המחול בישראל, כמו גם רבות מאומנויות הבמה האחרות, משקף את העושר התרבותי הרב שהוא תוצר של ריבוי עדות, קיבוץ גלויות, ומגוון של אידיאולוגיות הקיימות בחברה הישראלית.

כל אחד מארבעת הבולים בסדרה מציג את אחד מענפי המחול בישראל. החלוצים שהקימו את ההתיישבות המודרנית בארץ ישראל ביקשו להתנתק מן העבר באירופה ודחו את המנהגים אותם תפסו כמושנים, דוגמת הבלט הקלאסי. היו כמובן אלו שהמשיכו לשמר את הריקוד המסורתי, אולם בעיקר התפתח בארץ המחול המודרני, שהצמיח להקות מחול מפוארות דוגמת להקת בת שבע ולהקת בת דור.

הרצון לגבש בארץ ישראל תרבות חדשה ועם חדש הביא לפריחה של ריקודי העם בישראל. בדומה לתופעת השירה בציבור, המאחדת את הקהל ויוצרת חוויה משותפת, כך ביקשו יוצרים שונים החל משנות השלושים והארבעים של המאה הקודמת ליצור ריקודי עם, ולגבש "מחול עממי חדש" שיאחד את הרוקדים בכור היתוך תרבותי חדש.

בניגוד לתפיסה זו שרווחה בשנות החמישים ושדחתה את המחולות המסורתיים שהביאו עימם העולים מארצות מוצאם, תופסים כיום מחולות אלו מקום של כבוד בתרבות הישראלית.

ארבעת בולי המחול הונפקו בגיליון חריג של 12 בולים.

בחודש אוגוסט הקרוב תונפק גיליונית זיכרון בה ישובץ בול תל אביב, וזאת לקראת חגיגות מאה שנים לתל אביב. תמונת הגיליונית מופיעה בשער חוברת זו.

בשנת 2005 זכו בהכרה בינלאומית שני אתרים סדרתיים נוספים מישראל. האתר הראשון הוא **התלים המקראיים**, הכוללים את תל חצור, תל מגידו, ותל באר שבע. האתר השני הוא **דרך הבשמים** וערי המדבר בנגב, כולל את שבטה, עבדת, חלוצה וממשיית. לאתרים אלו יוקדשו שני בולים נוספים העתידים לצאת בחודשים הקרובים.

רשימת האתרים שהגישה ישראל לאישור אונסק"ו כוללת כארבעים אתרים, חלקם אתרים סדרתיים. כל אתר נוסף שיזכה להכרה בינלאומית בשנים הקרובות עתיד לזכות את כולנו הן במקום ביקור מטופח והן בבול דואר נוסף לסדרה המתארכת של אתרי מורשת עולמית.

ארגוני ההתנדבות

בישראל של שנות האלפיים גברה מאוד חשיבותם של ארגוני המתנדבים, הנוטלים על עצמם תפקידים רבים שהיו שמורים בעבר לגופי הממשלה. כחמישה עשר אלף ארגוני מתנדבים פועלים בישראל, חלקם מקומיים, וחלקם ארציים דוגמת "יד שרה", "מד"א", "המשמר האזרחי" ורבים אחרים. מאות אלפי המתנדבים הפעילים בארגונים אלו משלימים את הפער הקיים בשירותים

מבט להנפקת חודש דצמבר

קולנוע עדן

קולנוע מוגרבי

הערה: הערך הנקוב בבולי הקולנוע נרשם לצורך המחשה בלבד, וצפוי להשתנות עד מועד ההנפקה הסופי.

מעוניין להחליף בולים חתומים עם אספנים בארץ. אני אספן כללי המעוניין בעיקר בבולי אירופה חדשים (מזרח ומערב), וכן בבולי מושבות בריטיות. עלי רון, ת"ד 28171, ת"א 61281 מובטחת תשובה לכל פונה

מעוניין להחליף בולי גרמניה מערבית וברלין (מערב) חתומים (חותמת עגולה) בעיקר זוגות ורולנמרקן "R" (בולים פשוטים)! נח גיצה - טל': 03-5052291 רח' בלום 6, חולון 58323

מבט להנפקת חודש אוגוסט

השומר

הרב שלום משאש

המובחרים למילואים

מועדים לשמחה - נשים בתנ"ך - יעל

מועדים לשמחה - נשים בתנ"ך - אסתר

מועדים לשמחה - נשים בתנ"ך - מרים

בעקבות הצופים שבבול הצופים

תיאור מרתק של מסע מחקר בעקבות המקור לתמונת הצופים שבבול

מאת: יורם (דובוש) כהן

בכל מקום בו הם מופיעים, מחלקים הצופים לקהל חוברת הסבר על המופע, אותה מכינים בארץ בהקפדה רבה. התמונה ממנה הוכן הבול הופיעה בשער החוברת של 2006.

אספן בולי צופים שמחתי כמוכן לקרא את הכתבה המעניינת על בול הצופים הישראלי שפורסמה בעיתון שובל האחרון, וברצוני להוסיף לה מספר השלמות והערות.

עיצוב הבול

המקור לצילום המופיע בבול

המעצבת הדר שכתר בחרה לקחת את ששת הצופים, המופיעים בפונה הימנית העליונה של הצילום, ולשלב אותם בבול לצד מוטיבים נוספים. לדבריה, החליטה משיקולי קומפוזיציה להפוך את התמונה מימין לשמאל וכך יצא שהצופים מופיעים בבול הפוך מאשר בצילום.

כשהבטתי בעיצוב היפה של הבול והגיליון החריג, עניין אותי לדעת האם הוא הוכן בהתבסס על צילום קיים של הצופים, או שכולו פרי עבודה גראפית של המעצבת הדר שכתר. התייעצתי עם מדריכי הצופים בקיבוצי, הקומונרים ספיר ורותם, והם, מייד כשראו את הבול, זיהו בוודאות ארבעה מתוך ששת הצופים. פניתי לדוברת תנועת הצופים ולאחראית על "מחלקת זהות יהודית וקשר עם התפוצות" והן אישרו לי שאכן מעצבת הבול קיבלה מהם צילומים וחומר הסברה כרקע להכנת לבול.

שלא מדעת גרם ההיפוך ל"תקלה קטנה", כיוון שהסמלים על מדי הצופים נמצאים בצד הלא נכון. סמל ה"חבצלת"

בבול על כיס ימין, וסמל "הפדרציה" מופיע על כיס שמאל. בשיחתנו אמרה לי הדר שכתר שלא הייתה מודעת לחשיבות סדר הסמלים, ובכל מקרה, כיוון שהסמלים בקושי נראים בבול, היא מקווה שלא רבים ישימו לב להיפוך. ככל הנראה היא אינה מכירה אותו, הבולאים, המחפשים ובודקים עם זכוכית מגדלת כל פרט על כל בול חדש.

שיטוט באתר האינטרנט של הצופים העלה די מהר את הצילום המבוקש, והתברר שזו תמונת משלחת הקראוון של הצופים משנת 2006. המדובר במשלחת הסברה המורכבת משלושים צופים בכתה י"א, היוצאים מידי שנה בקיץ לאמריקה הצפונית, ומופיעים שם בפני הציבור המקומי, בעיקר בפני יהודים. הם מעלים מופע בו הם מספרים ושרים את סיפוריה של ישראל, ומציגים את ההיסטוריה, האנשים, המציאות, הריחות, הטעמים והצבעים של ארצנו. משלחת הקראוון פועלת כבר שלושים ושש שנים, וחבריה, המתחלפים מידי שנה, נבחרים ונבחרים בקפידה רבה מתוך אלפי מועמדים מכל השבטים בארץ.

הדר גם לא הייתה מודעת לנוהג ולפיו אין להציג בבולי ישראל אנשים בעודם בחיים. אני מבין שכבר זמן רב מקובל בארץ ובעולם שאנשים שצילום שלהם נועד רק ל"אייר" את נושא הבול ואינם מונצחים אישית אינם מהווים סתירה לעניין הנצחת אנשים חיים, אבל כאן האנשים ניתנים לזיהוי.

הגר ציינה בפני שריטשה מעט את הצילום, כדי למנוע זיהוי מידי של הצופים המופיעים בבול, אולם בכל זאת עלה בידי לזהות את ששת הצופים. בעזרתה של תום שלי, חניכת צופים מרחובות שהשתתפה בשנה שעברה בקראוון, ובעזרתם של מדריכי הצופים בקיבוצי, כפר עזה, הורכבה הרשימה. בבול מופיעים (מימין לשמאל): **רותם** מחיפה, **אילנה** מנתניה, **רוני** מבאר שבע, **אוריאל** מהרצליה, **תום** מרחובות **אוריאל** מאבן יהודה.

במהלך שיחתי עם תום, היא אמרה שאיש מהמצולמים לא ידע כמוכן שהוא עתיד להופיע על בול רשמי של מדינת ישראל. הם מאוד התרגשו כשנדע להם על כך כשהבול יצא, וכולם שמחים וגאים לשמש כנציגי תנועת הצופים על בול ישראלי.

הישג לישראל בתערוכת אסן

ד"ר יהושע מגר, יו"ר איל"ת, זכה במדליית זהב באליפות אירופה לבולאות תימאטית בתערוכה שהתקיימה בעיר אסן שבגרמניה

מאת: **מנחם לדור**

על מנת להבטיח כי לאליפות יגיעו רק התצוגות הטובות ביותר, נקבע כי בכל קבוצה יכללו לכל היותר עשר תצוגות, ואסור למדינה להציג יותר מאוסף אחד באותה קבוצה. בכל קבוצה מוענקות 3 מדליות: זהב, כסף וארד.

הישגי המציגים מישראל

ד"ר מגר זכה במקום הראשון (94 נק') בקבוצת "החקלאות וחיות בית", עם אוספו "עיבוד אדמה מראשית החקלאות ועד ימינו".
 ד"ר הדי פייבל, שהציג בקבוצת "הרפואה והמדע" את אוספו "הצלב האדום בכל מקום ולכל אחד", זכה במקום הרביעי (89 נק') בקבוצתו. על מנת לקבוע את אלוף האלופים, התקיימה בין שמונה הזוכים במדליות הזהב והטוב בקבוצת אלופי השנה שעברה תחרות בשיטה המוכרת לנו מתחרויות האירוויזיון. במהלך טקס הכרזת הזוכים וחלוקת המדליות, הודיע כל שופט מהן שש התצוגות המועדפות עליו, והעניק להן ניקוד מתאים. בטבלת ניקוד זו זכה ד"ר מגר להגיע למקום הרביעי הכולל באירופה, הישג יוצא דופן!
 במקום הראשון, ובתואר אלוף האלופים של אירופה לשנה זו, זכה ד"ר וולף הס על תצוגתו "מיגור השחפת".

בכל שנה, התקיים גם השנה, בסוף השבוע האחרון של חודש מאי, יריד הבולים הגדול בעיר אסן שבגרמניה. כרגיל משך אליו היריד המוני משתתפים, סוחרי בולים ומנהלי שירותים בולאיים מכל רחבי תבל.

במסגרת היריד מתקיימים אירועים שונים העוסקים בקידום הפעילות הבולאית בעולם. כדוגמה ניתן לציין את הסמינר לשופטים תימאטיים, שנערך בסיום היריד, והשתתפו בו מטעם ישראל ד"ר יהושע מגר ומנחם לדור.
 החל משנת 2006 הוחלט לקיים במקביל ליריד גם תערוכת בולים מיוחדת, שהוגדרה כאליפות אירופה לבולאות תימאטית.

כללי התחרות בתערוכה

הזכות להשתתף בתערוכה שמורה לכל מדינה החברה בארגון הבולאות האירופאי, והמארגנים מתחייבים לקבל לפחות שתי תצוגות מכל מדינה.

- הנושאים התימאטיים חולקו לשמונה קבוצות:
1. אומנות ותרבות	5. תחבורה וטכנולוגיה
2. היסטוריה וארגונים	6. רפואה ומדע
3. האדם וחיי היומיום	7. חיות וצמחים
4. ספורט ופנאי	8. חקלאות וחיות בית

בקבוצה נפרדת, תשיעית, התחרו אלופי השנה שעברה.

איגרות אוויר ואיגרות בפנים הארץ מארץ הקודש

בסדרת מאמרים, אותם פרסם לראשונה בביטאון האגודה הבריטית לדברי דואר, מתאר הכותב כיצד הגיע לתחום איסוף מרתק זה, ואת מגוון הפריטים העומדים לרשות האספן המוכן להעמיק ולחקור בנושא.

מאת: טוני גולדסטון

לשלטון ירדני עד לשחרורה על ידי ישראל במלחמת ששת הימים, ואשר הונפקו עבורה איגרות אוויר על ידי ממלכת ירדן. לפיכך הוספת לאוסף שלי איגרות אוויר ירדניות שהוחתמו בערי הגדה המערבית. מיד אחריהן נוספו לאוסף גם איגרות אוויר שהונפקו על ידי כוחות האו"ם השונים שהוצבו במהלך השנים ברמת הגולן, בדרום לבנון, ברצועת עזה, בסיני, וכמובן בישראל. לכל אחד מכוחות אלו היו פריטים ייחודיים וכולם צורפו לאוסף.

כשנודע לי על דבר קיומן של איגרות אוויר שהונפקו בישראל, באישור משרד הדואר, באופן פרטי, כחלק ממסע לעידוד תיירות לישראל, מיהרתי לחפש אחר איגרות יפות אלו. למרבה הצער אין קטלוג מסודר המפרט את כל האיגרות הקיימות, אולם עד כמה שידוע לי הונפקו עם השנים למעלה ממאתיים איגרות שונות, רובן צבעוניות ויפות מאוד.

ואז גיליתי את האיגרות בפנים הארץ שהונפקו בישראל, הן באופן רשמי והן על ידי גורמים פרטיים. למרות שאיגרות אלו לא נועדו למשלוח בדרך האוויר, המדובר בפריט בעל אופי דומה מאוד, והחלטתי לצרפן לאוסף בפרק נפרד.

נוסף על הכל, קיימות גם האיגרות אותן הנפיק צבא ההגנה לישראל לשימוש חייליו ולשימושם של השבויים שלכם במלחמות השונות. לסיכום, מה שהתחיל כאוסף פשוט של איגרות אוויר מישראל, הפך עם השנים לאוסף עשיר ומגוון של איגרות מארץ הקודש, המחולק לפרקים הבאים:

- **ישראל** – כולל איגרות אוויר רשמיות, איגרות לתיירים, איגרות בפנים הארץ (רשמיות ופרטיות), ואיגרות צבאיות.
- **המנדט הבריטי** – כולל איגרות אוויר (רשמיות ופרטיות), ואיגרות של הכוחות הזרים בתקופת מלחמת העולם השנייה.
- **ירדן** – כולל איגרות של הגדה המערבית (רשמיות ופרטיות).
- **כוחות האו"ם** – כולל כל הכוחות שהוצבו לאורך גבולות ישראל.

אינני נוטה להיות ברוך בצורת האיסוף שלי, ואני מצרף לאוסף איגרות מכל הסוגים, הן כאלו שהבול הודפס עליהן והן כאלו שיש להדביק עליהן בול רגיל. השיקול היחידי הוא שבכוננת המנפיק הייתה לייצר פריט שימש כאיגרת דואר.

לפני למעלה מעשרים וחמש שנים התחלתי לאסוף איגרות אוויר מישראל, כהשלמה לאוסף קיים של איגרות אוויר מבריטניה. לא ידעתי אז עד כמה יגדול ממני האוסף החדש זמן ואנרגיה (וישפיע על יתרת חשבון הבנק שלי). בסופו של דבר מכרתי את אוסף איגרות האוויר הבריטיות, והתמקדתי במה שהפך לאוסף גדול ומורכב של פריטים מארץ הקודש.

הפריטים הקשורים לאוסף

בתחילה, איסוף איגרות אוויר מישראל נראה כעניין פשוט למדי. פריטים אלו היו עדיין פופולאריים, והיו סוחרים רבים מהם יכולתי לרכוש את ההוצאות החדשות, הן במצב לא משומש והן מוחתמות בחותמת היום הראשון. כעבור שנים אחדות הוצע לי לרכוש איגרת אוויר שהונפקה על ידי דואר המנדט הבריטי קודם להקמת מדינת ישראל. נאמר לי כי בתקופה זו הונפקו בארץ ישראל רק שתי איגרות אוויר, וחשבתי כי פריטים אלו יהוו תוספת נחמדה לאוסף. להפתעתי גיליתי כי הפריט הראשון מבין השניים יקר למדי, וכי קיימת גם תשנית שהודפסה על נייר עם סימן מים, והמוצעת למכירה בסכום גבוה אף יותר. רק כעבור שנים רבות של ביקור בירידים בולאיים, השתתפות במכירות פומביות, והתכתבות עם חברים לתחביב, הצלחתי להשיג את הפריטים הללו במחיר סביר.

במהלך שנים אלו גיליתי כי כוחות הצבא של בריטניה ושל בעלות בריתה שחנו בארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם השנייה הנפיקו איגרות אוויר מיוחדות משלהם, ורכשתי מספר פריטים שכאלו לאוסף שלי. גיליתי גם כי איגרות אוויר מיוחדות הונפקו עבור שבויי מלחמה, והוספתי גם אותן לאוסף. כמו כן למדתי שיחידות צבא רבות הנפיקו איגרות פרטיות, במיוחד לקראת חג המולד, ופריטים חדשים מקבוצה זו, שאינה מתועדת בצורה מסודרת, מתגלים מעת לעת.

כשהצלחתי לאסוף את מרבית איגרות האוויר של ישראל, תקופת המנדט הבריטי וכוחות הצבא שחנו בארץ ישראל בתקופת מלחמת העולם השנייה, סברתי כי הצלחתי להגיע לאוסף כמעט מושלם. מה עוד ניתן לצרף לאוסף?

למעשה, גיליתי כי בקושי גירדתי את פני השטח של תחום האיסוף בו בחרתי.

בתחומה של ארץ ישראל כלולה הגדה המערבית, שהייתה נתונה

ראשית השימוש באיגרת אוויר

בשנת 1940, בתחילת מלחמת העולם השנייה, מונה קולונל אוונס מחיל ההנדסה המלכותי למשרת העוזר למנהל שירותי הדואר הצבאי במזרח התיכון (Assistant Director Army Postal Services (ADAPS). הוטל עליו לחפש דרכים לזירוז העברת מכתבי החיילים שהוצבו באזור למשפחותיהם בבריטניה, שעקב פעילות האויב בים התיכון התמשכה מספר חודשים ופגעה במוראל הלוחמים.

בעיה דומה ניצבה בשנת 1933 בפני מייג'ור גמבלי, ששימש כממונה על שירותי הדואר בעירק. גמבלי המציא איגרת מיוחדת, המודפסת על נייר דק וקל משקל, שניתן היה להעביר בכמויות גדולות בדרך האוויר. בעקבות התייעצות עם מייג'ור גמבלי, הציע קולונל אוונס להנהלת הדואר הבריטי לאמץ את הפתרון של איגרת האוויר גם עבור כוחות הצבא הבריטי במזרח התיכון. דרך נוספת להקטנת משקל הדואר שיש לשנע הייתה לצלם את המכתבים במיקרופילם, אותו פיתחו והדפיסו בתחנת הקצה, אולם דרך זו הייתה חשופה לעין כל, ורבים העדיפו את איגרת האוויר הסגורה שהבטיחה פרטיות. בינואר 1941 אושרה הנפקת האיגרות לחיילים, והשירות החל לפעול בחודש מרץ 1941. על האיגרות לא הודפס בול, אלא היה צורך להדביק עליהן בולים בערך של 3 פני.

הערת העורך: בעת הכנת כתבה זו לדפוס נאלצתי לקצר ובחרתי לתרגם רק את הפרקים העוסקים באיגרות עם בול מודפס.

איגרות אוויר לשימוש אזרחי בארץ ישראל

שלטונות המנדט הבריטי בארץ ישראל הנפיקו רק איגרת אוויר אחת לשימושם של האזרחים, והיה זה לקראת סיום המלחמה בשנת 1944. יש מחלוקת בדבר המועד המדויק בו הונפקה איגרת האוויר, ובקטלוגים שונים מצוינים התאריכים 28 באוקטובר והאחד בנובמבר כיום ההנפקה.

על איגרות האוויר הודפס בול בערך נקוב של 25 מיל, עם דמותו של מגדל דוד בירושלים. ניתן להבחין בבירור בין שתי הדפסות של האיגרת, וכמו כן יש מגוון רחב של תשניות בגווי הדפסת הרקע

של הקווים הגלויים שעל פני האיגרת, בצבע הדבק שעל השוליים, ובצורתן של הפינות (ישרות או מעוגלות). תשנית נדירה של ההדפסה הראשונה כוללת סימן מים, והיא מבוקשת מאוד על ידי האספנים.

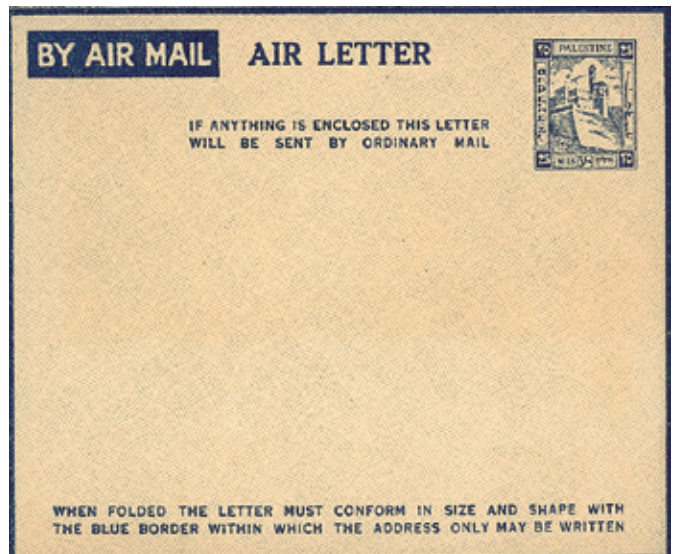
איגרות האוויר הראשונות של מדינת ישראל

ביום 2 ביולי 1950 הנפיקה ישראל את שתי איגרות האוויר הראשונות, ומאז, במהלך השנים, הונפקו למעלה משבעים איגרות אוויר שונות, המשקפות את השינויים שחלו במדיניות התעריפים של הדואר, את האינפלציה ושינויי המטבע במדינה, ואת ההבדלים בטעמים של מעצבי האיגרות.

כל איגרות האוויר המוקדמות קופלו לצורת מעטפה מלבנית. גודלו של הגיליון הפתוח נע בין 309 מ"מ על 213 מ"מ ועד 219 מ"מ על 205 מ"מ, כולל כל קשת האפשרויות שבין גדלים אלו (סיוט, או אתגר, לאספנים). על פני האיגרת הודפס דגם רקע שהורכב מן המילים "דואר אוויר מדינת ישראל", בצבע שהשתנה בהתאם לשינוי בתעריפי המשלוח. תווית "דואר אוויר", שהודפסה באיגרות הראשונות בעברית ובצרפתית בפינה השמאלית התחתונה של האיגרת, שינתה עם השנים הן את עיצובה והן את מיקומה. שורות לרישום שם השולח וכתובתו הודפסו באיגרות המוקדמות בפינה השמאלית העליונה, אולם גם נוהג זה השתנה במהירות בהתאם למוסכמה העולמית לרשום את כתובת השולח מצידה האחורי של האיגרת.

בעשרים האיגרות הראשונות הודפס על פני האיגרת בול עליו מופיעה דמותו של צבי מעופף. בחזית האיגרת הודפסו המילים "אגרת אוויר" בעברית. בעקבות הנחיית איגוד הדואר הבינלאומי, נוספה

החל מאיגרת האוויר השלישית שהונפקה ביום 28 בפברואר 1951, גם המילה AEROGRAMME בצרפתית. ישראל היא המדינה הראשונה בעולם שהנפיקה איגרת אוויר הנושאת מילה זו. קדמה לה נורבגיה שהדפיסה על דבר הדואר שלה את המילה AEROGRAM באנגלית, אולם הנוסח הצרפתי הוא הנוסח המחייב על פי איגוד הדואר הבינלאומי והוא זה המופיע כיום בכל איגרות האוויר.

עשרים ההנפקות הראשונות

במהלך תקופה זו עלה התעריף למשלוח איגרת אוויר משמונים אגורות לתשע עשרה שקלים!

נקודה נוספת הראויה לציון היא שבתקופה זו החל השירות הבולאי לרשום את שמו של המעצב בשולי האיגרת.

במחצית הראשונה של שנות השמונים, עם המעבר לשקל, הונפק מספר דגמים חדשים של איגרות אוויר בתכיפות גדולה, עקב שינוי המחירים שנבעו מן האינפלציה הדוהרת. באפריל 1984 הונפקה איגרת אוויר שהודפסה בערך נקוב של 25 שקלים, אולם מכיוון שביום ההנפקה התעריף היה כבר 32 שקלים, הודבק על כל איגרת בול בערך נקוב של 7 שקלים, וכך נמכרה האיגרת לציבור. תופעה זו חזרה על עצמה בחודש אוקטובר 1984, ובתחילת 1985. נדיר למצוא את האיגרות האלו ללא הבול הדבוק עליהן, מאחר והדבקת הבול נעשתה על ידי פקידי הדואר קודם המכירה לציבור.

כדי למנוע את המשך המרדף אחר התעריפים העולים והאינפלציה הדוהרת, הונפקה ביום 16 באפריל 1985 איגרת אוויר ועליה הודפס בול ללא ערך נקוב. נהוג זה לא שונה מאז, ועד היום מודפסות כל האיגרות ללא ערך נקוב. בכל ההנפקות החדשות קיימות תשניות רבות, גדולות וקטנות כאחד, המהוות כר פורה לאספנים המתמחים.

מן הראוי להזכיר לסיום פרק זה את איגרות האוויר התיירותיות, שהונפקו בישראל במגמה לעודד הגעת מבקרים לארץ. מרבית האיגרות הונפקו על ידי גורמים פרטיים, באישור הדואר, והיה צריך להדביק עליהן בול דואר.

של ישראל, בין השנים 1950-1959, משקפות את האינפלציה הדוהרת בראשית שנות המדינה. בשנים הראשונות נהוג היה תעריף נפרד לכל אזור גיאוגרפי בעולם, ועבור כל אזור הונפקו איגרות עם תעריף מעודכן על פי עליית המחירים. בשלב מאוחר יותר בוטל נהוג זה ונקבע תעריף אחיד למשלוח איגרות בדואר אוויר לכל חלקי תבל.

בשנת 1960 באו לידי ביטוי שני שינויים משמעותיים באיגרות האוויר שהונפקו. הבול עם הצבי המכונף הוחלף בבול חדש הכולל יונה מעוצבת מעופפת על רקע כדור הארץ, ובנוסף, בעקבות שינוי המטבע בישראל, הערך הנקוב על הבול נרשם באגורות במקום בפרוטות. גם בגודלו של הבול המודפס חל שינוי, והוא הוקטן יחסית לגודלה של איגרת האוויר. איגרות אוויר בסגנון זה הודפסו עד שנת 1970.

עד שנת 1970 הודפסו על גבי איגרות האוויר בולים הנראים כבולי דואר רגילים, כלומר כאילו יש להם "שיניים". החל מהנפקת 1971 הופסק נהוג זה.

במחצית שנת 1974 שונה גודלן של איגרות האוויר, ומאז והלאה הן הונפקו בגודל A4, הסטנדרט החדש של דואר ישראל ושל מרבית שירותי הדואר בעולם. עד מחצית שנת 1980 הונפקו 12 איגרות אוויר בגודל זה, כשבבול המודפס מופיעות ציפורים מעוצבות, ופרח בעל זרעים עפים ברוח.

איגרות בפנים הארץ

ישראל הנפיקה את האיגרות הראשונות מסוג זה ביום 18 במאי 1952, תקופה בה היה בישראל מחסור בנייר, ובמיוחד במעטפות. האיגרת נועדה לשימוש בתוך הארץ בלבד, ובהתאם, כל הכיתוב על האיגרות נרשם בעברית בלבד. על פי תקנות הדואר לא התחשבו בערכו הנקוב של הבול המודפס על האיגרת אם זו נשלחה לחו"ל, אולם מותר היה להשתמש באיגרת אוויר למשלוח בפנים הארץ.

בשנת 1972 שונה העיצוב שוב, והונפקה איגרת בפנים הארץ ועליה בול עם מנורת שבעה קנים מעוצבת. ערכה הנקוב עלה לשמונה עשרה אגורות. איגרת זו הייתה ייחודית בכך שנוצלה לצורכי תעמולה. בחזית האיגרת, בצידה השמאלי העליון, הודפסה סיסמת התעמולה "מעולה לעולה כוחנו עולה" שנועדה לעודד קליטת עולים. בנוסף, הודפס לראשונה בצידה הימני התחתון של האיגרת המסר "זכור להוסיף את המיקוד".

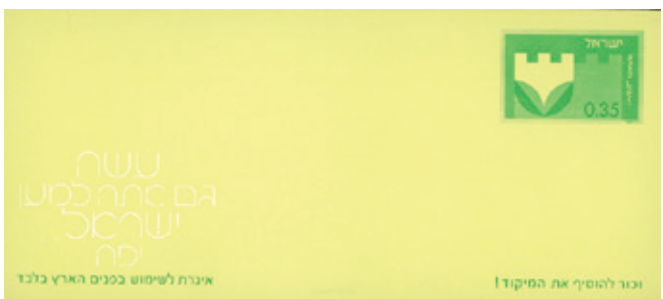
על שתי האיגרות הראשונות (30 ו 60 פרוטות) הודפס בול בו מופיע מטבע עתיק. ברקע האיגרת הודפסו המילים "דואר ישראל". בשנת 1956 הוחלפו איגרות אלו באחרות בהן הופיעה בבול המודפס דמותו של הצבי הרץ.

גם האיגרת הבאה שהונפקה (בגודל A4) בשנת 1975 נוצלה לצורכי תעמולה, ובחזיתה הודפס המשפט "עשה גם אתה למען ישראל יפה".

האיגרות בעיצוב החדש המשיכו לשמש לצורכי דואר עד שנת 1966. במהלך תקופה זו הונפקו חמש איגרות שונות, כל אחת בצבע אחר, והן מבטאות את העלייה המתמדת בתעריפי הדואר. שלוש האיגרות שהונפקו לאחר שנת 1960 נשאו ערכים נקובים באגורות, במקום בפרוטות. גם בעיצוב הרקע של האיגרת חל שינוי, והכיתוב "דואר ישראל" נעלם לטובת הדפס בצבע אחיד.

במאמר זה הובאו רק מקצת הפריטים הקיימים בתחום, ולמתעניינים מומלץ לקרא את המאמר השלם בספריית התאחדות בולאי ישראל.

מסדרת המזלות, וביריד של חודש יולי מתחילה הטבעתה של סידרה חדשה שתעסוק בסמלים של שבטי ישראל. המבקרים ביריד יוכלו להטביע במקום את החותמת בצבע כסף, בניגוד למתכונת הרגילה בצבע שחור אותה מספק השירות הבולאי למנויים על חותמות מיוחדות.

מפגש בולאים חברי פורום תפוז

ביום חמישי, 17 במאי, קיימו כחמישה עשר אספנים המשתתפים בפורום "אוספים ואספנים", הפועל תחת פורטל תפוז, כנס תקופתי תחת הכותרת "מפגש בולאים". חברי הקבוצה שמעו מספר הרצאות. הון ברגר הציג את התפתחות דמות האריה ההרלדי על בולי פרגואי הראשונים, והדגים כיצד בחרו מעצבים שונים לייצג את דמות האריה. אריק שורץ תיאר את תוצאות המחקר שהוא מבצע זה שנים אחדות אודות מסע המחלות של אולדן פולסיפר. המדובר במנהל סניף דואר אמריקאי חובב מזחלות כלבים, שארגן ועמד בשנת 1928 בראש מסע ארוך ומרתק להובלת דברי דואר מצפון ארה"ב לקנדה.

מפגשי פורום הבולאים של פורום תפוז הופכים למוסד המתקיים בקביעות ומהווה במה להרצאות בולאיות מרתקות ומעניינות. קוראים המעוניינים בכך מוזמנים להצטרף לדיוני הפורום באינטרנט, ולמפגשי החברים.

<http://www.tapuz.co.il/tapuzforum/main/forumpage.asp?id=485>

האסיפה השנתית של איל"ת

ביום חמישי, 26 באפריל 2007, התקיימה במוזיאון לדואר ובולאות בתל אביב האסיפה השנתית של האגודה הישראלית לבולאות תימאטית (איל"ת).

בחלקו הראשון של המפגש, בנוכחו 21 חברים, דיווח יו"ר איל"ת, ד"ר יהושע מגר, על ההכנות להשתתפות מציגים מישראל באליפות אירופה לתצוגות תמאטיות באסן.

חוג בולאות בבי"ס מימון בירושלים

ביום 2 במאי, התקיים ביקור של נציגי התאחדות בולאי ישראל בבית הספר "מימון" בירושלים, שם מתקיים חוג בולאות בהדרכת המורה אורית יוחנן. בחוג משתתפים תלמידי שתי כיתות בבית הספר, והוא מתבצע בשעות ההוראה הרגילות, כחלק מפעילות ההעשרה בבית הספר.

הילדים התרגשו מאוד מן הביקור, והיו גאים מאוד באוספי הבולים שהכינו ובידע שלמדו. ההיענות לחידון הבולאי הייתה גבוהה, וכמובן עזרו לכך גם הפרסים הבולאיים בהם זכו המשיבים. לרבים מן התלמידים היו אלבומים מסודרים ומאורגנים להפליא, תוך הפגנת יצירתיות רבה באופן בו סודרו הבולים ובאופן בו חולקו לנושאים.

לאור ההתעניינות הרבה של התלמידים, יזמה מדריכת החוג את הארכת השיעור בחצי שעה נוספת שנוצלה להצגת שאלות על ידי הילדים. גם בחלק זה הפתיעו ילדי החוג ברמת השאלות שהציגו ובעומק המחשבה שניכר כי הושקעה בניסוח השאלה. היו כמובן השאלות המתבקשות אודות היקף האוסף של המבקרים, או כיצד התחילו לאסוף, אולם בצידן נשאלו שאלות אודות אופן ארגון האוסף, כיצד לטפל בבולים עודפים, וכיצד לפתח את האוסף.

את השאלה המעניינת ביותר לטעמי שאלה אחת התלמידות בחוג, שביקשה לדעת כיצד ניתן לדעת לאיזה נושא יש לשייך בול בו מופיעים מספר מרכיבים שונים. התשובה לשאלה זו, בה מתחבטים לא מעט אספנים בוגרים ומנוסים בהרבה, עוררה דיון קצר ומספר שאלות המשך מצד חניכי החוג.

ביקור זה היווה הוכחה נוספת לתועלת שיש בעיסוק בבולאות כדי לעודד את היצירתיות והחשיבה בקרב האספנים, צעירים ומבוגרים כאחד.

ירידי הבולאות בדיזנגוף סנטר

לאחר הפסקה עקב חג הפסח, חזרו ירידי הבולאות להתקיים כסידורם בכל יום שלישי הראשון של החודש.

ביריד שהתקיים בתחילת חודש יוני הוטבעה החותמת האחרונה

עיקר המפגש נועד לקיום בחירות לוועד האגודה. בתום ההצבעה וספירת הקולות התברר כי ד"ר יהושע מגר נבחר פה אחד להמשיך בתפקידו כיושב ראש איל"ת, ולוועד נבחרו: נמרוד דגני, שלמה וורגן, מנחם לדור, יורם לוביאנקר, זוהר נוי, וד"ר איליה פרנקל. בישיבתם הראשונה, מיד בתום המפגש, החליטו חברי הוועד למנות מתוכם מספר בעלי תפקידים. זוהר נוי ממשיך בתפקידו כמזכיר האגודה, וכך גם שלמה וורגן, הממשיך לשמש כגזבר איל"ת. מנחם לדור וד"ר איליה פרנקל מונו לסגני יו"ר איל"ת, ונמרוד דגני מונה לאחראי על נושא הנוער. מערכת שובל מאחלת הצלחה לכל חברי וועד איל"ת.

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M - MAIL AUCTIONS

המכירה הבאה מס' 19, תתקיים בספטמבר 2007

חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם, מדינת ישראל, אוטוגרפים. חו"ל: אירופה, אסיה, אוספים, סדרות בודדות מכל התקופות.

נומיסמטיקה: מטבעות, שטרות מנדט וישראל

מעונינים בחומר בולאי ללקוחותי בארץ ובחו"ל.

* * *

כתובתנו: דיזינגוף סנטר - תל אביב - ת"ד 23274 תל אביב 61231
שעות פתיחה: ימי א'-ה' 9.30-20.00 - ו' 9.30-13.30

נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:

Exclusive Agency in Israel of LINDNER

חבר באגודות: **I.S.D.A. - I.F.S.D.A.**

http://www.romano.stampcircuit.com

Email: romano@stampcircuit.com

טל. / פקס 972-3-5282790

להביא את הברון פון מינכהאוזן לירושלים

כאשר רכש כותב המאמר טופס מברק עם חותמת נגטיב של האימפריה העות'מאנית, לא שיער כי רכישה זו תפגיש אותו שוב עם שמו של הברון פון מינכהאוזן, דמות שמהמעשיות שלו נהנה עוד כילד

מאת: יהודה קליינר

מכתב הנראה לי מעניין מבחינת חישוב התעריף, או תוואי המשלוח, ושחותמת הנגטיב שעליו ברורה. אני אוהב במיוחד את הקליגרפיה הערבית של החותמות, ולאט לאט לומד לפענח את הכתוב בהן. זו אספנות בשביל הכיף ולא להצגה תחרותית.

חלק שני באוסף מתמקד בדואר הטורקי בירושלים, עם דגש על פריטים בעלי רקע או משמעות היסטוריים. לחלק זה משתייך הפריט נשוא הכתבה.

תיאור הפריט

המדובר בטופס של מברק, שבצידו השמאלי העליון מופיע התאריך 1/x/80 (האחד באוקטובר 1880) ובצידו הימני העליון חותמת הטלגרף של הדואר הטורקי בירושלים, שבגינה רכשתי את הפריט. הכיתוב: "TELEGRAF VE" "POSTA HANNI QDS 282 המופיע באותיות ערביות על גבי החותמת פירושו "טלגרף ומשרד הדואר ירושלים" 1866.

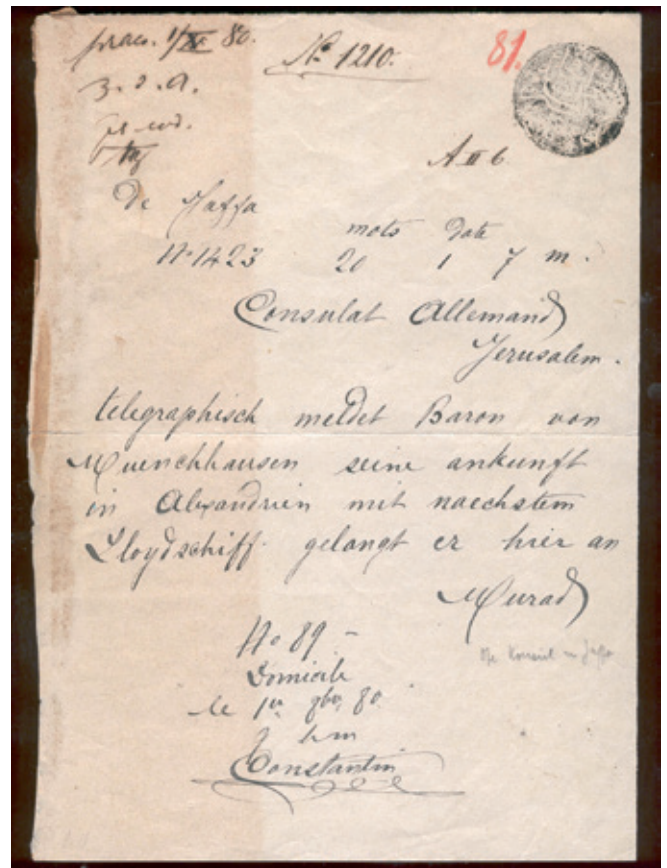

(השנה בחותמות הנגטיב העות'מאניות מציינת את מועד התחלת השימוש בחותמת בסניף הדואר. כלל ידוע הוא שיש להוסיף 584 לשנה המוסלמית, על מנת לתרגמה לשנה הכללית. לפיכך, שנת 282 המופיעה בחותמת, והמתייחסת לשנת 1282 בלוח המוסלמי, היא שנת 1866).

בתוכן המברק נכתבו, בגרמנית וחלקית בצרפתית, הדברים הבאים:

"מיפן... לקונסוליה הגרמנית בירושלים. טלגרפית מודיע הברון פון מינכהאוזן על הגעתו לאלכסנדריה באונייה הבאה של לוד (האוסטרי) כך הוא מגיע לכאן". חתום מורד.

האוסף שלי, העוסק בדואר האימפריה העות'מאנית, כולל שני חלקים עיקריים. הראשון מתמקד בתקופה הפרהפילאטלית (1863-1864), תקופה בה ניתן לזהות את תחילת שירותי הדואר המסודרים באימפריה, ובה הוכנסו לשימוש חותמות הנגטיב הראשונות. האוסף אינו מתמקד במדינה מסוימת, או באזור גיאוגרפי מסוים מתחומי האימפריה. אני משתדל לכלול באוסף כל

החיפוש אחר הברון

שמו של הברון מינכהאוזן הזכיר לי כמובן את עלילותיו של אותו מספר מעשיות בעל דמיון, שהכרתי עוד מילדותי. תוכן המברק עורר את סקרנותי בשלוש נקודות:

1. מי היה אותו ברון פון מינכהאוזן שעליו מודיעים לקונסוליה הגרמנית בירושלים?
2. מי היה מורד, בעל השם הטורקי/עיראקי/ערבי, שכותב מברק בגרמנית צחה בכתב כה קריא וברור?
3. מי היה אם כן מינכהאוזן איש המעשיות?

החיפוש אחר תשובות הוביל אותי למסע בין ספרי ההיסטוריה והמסמכים השמורים בגנזך המדינה, והעלה את הדברים הבאים. במחצית המאה התשע עשרה גברה פעילותן של מעצמות אירופה ברחבי האימפריה העות'מאנית בכלל, ובארץ ישראל בפרט. בין היתר, הובילה מעורבות זו להקמתן של קונסוליות בירושלים, יפו וחפה.

פרוסיה הקימה את הקונסוליה שלה בירושלים בשנת 1842, ובשנת 1864 התווספה גם נציגות (תת קונסוליה) ביפו. התהפוכות הפוליטיות באירופה השפיעו כמובן גם על השלוחות שבארץ ישראל, וכך הפכה הנציגות הפרוסית בשנת 1868 לקונסוליה של "פדרציית מדינות צפון גרמניה", ובשנת 1871, לקונסוליה הכללית של הרייך הגרמני.

תנקמר פון מינכהאוזן, THANKMAR VON MUNCHAUSEN (1835-1909), בן למשפחת מינכהאוזן האריסטוקרטית, היה דיפלומט מקצועי בשירות משרד החוץ הגרמני, והתמחה בנושא הממשל באימפריה העות'מאנית. בשנים 1874-1875 שרת בקונסוליה הגרמנית באיסטנבול, ובינואר 1876 נתמנה לקונסול בירושלים. בתפקיד זה שירת עד סוף שנת 1881, מועד בו התמנה למשרת הקונסול בקייב. המברק, שהוא משנת 1880, מתייחס אם כך אליו.

אז מי הוא מורד?

רמז לפתרון שאלה זו מצאתי בגנזך המדינה, במסמך מעניין, בשפה הצרפתית, בו נכתב:

"התקבל מהקונסוליה של הקונפדרציה של מדינות גרמניה הצפונית בירושלים סכום של 150 טלרים פרוסיים, שכר תרגום עבור הקונסוליה הנ"ל לשליש השני של שנה זו." חתום מורד.

הקונסוליות הזרות נהגו באותה תקופה לאתר תושבים מקומיים בעלי זיקה לאומית או תרבותית למדינה אותה ייצגה הקונסוליה, ולמנותם לתפקידים שונים. תפקיד מקובל היה ה"דרגומן" (DRAGOMAN), שמילולית פירושו מתורגמן, אך מעשית היה בעל משמעות רחבה בהרבה. הדרגומן ייצג את הקונסול לפני השלטונות הטורקיים, שימש כמנהל אדמיניסטרטיבי של הקונסוליה, ליווה והדריך חברי משלחות זרות והיה מעורב בכל ענייני הקונסוליה.

מורד היה הדרגומן של תת הקונסוליה הגרמנית ביפו. טרם איתרתי מקורות שיתארו את האיש, אולם ניתן להסיק משמו הפרטי "ספירידיון" שהיה נוצרי שהשתייך לכנסייה מזרחית יוונית. ספירידיון מקובל כקדוש בכנסייה זו, ושמו ניתן לרבים מבני העדה.

משה רימר היפנה את תשומת ליבי לספר שנכתב על ידי לינטש, מהנדס הצי האמריקאי, שנשלח בשנת 1847 לחקור את נהר הירדן וים המלח. בספרו כתב לינטש: "ביפו התארחנו בביתו של נציג הקונסוליה האמריקאית, אדון מורד, שהוא סורי לפי מוצאו וארמני לפי אמונתו

(כלומר נוצרי)". מובן שאין זה מורד "שלנו", (שכן הדברים נכתבו כשלושים וחמש שנים קודם לכתיבת המברק בו אנו עוסקים), אולם יתכן שהמדובר אחד מאבותינו, וידוע שבמשפחות נוצריות מסוימות התקיימה מסורת של שירות בקונסוליות הזרות.

התייחסות ספציפית למורד "שלנו" ניתן למצוא במפת העיר יפו שהוכנה על ידי המהנדס הגרמני סאנדל בשנת 1878, ובה מצוין מיקומו של "בית סגן הקונסול הגרמני מורד" בסמוך לנמל יפו.

סיפורי מינכהאוזן

כדי להשלים את התמונה, חיפשתי ברשת האינטרנט פרטים אודות הברון מינכהאוזן בעל המעשיות.

הירונימוס קרל פרידריך מינכהאוזן נולד בשנת 1720 למשפחת אצולה בבודנוורדר שבהנובר, גרמניה. הוא היה הרפתקן מטבעו, שהשתתף במערכות צבאיות נגד התורכים, ושרת בצבא הצאר הרוסי. ביתו היה בית פתוח, והוא נהג לארח את חבריו ולשעשע אותם בסיפורי מעשיות דמיוניים. חלק ממעשיות אלו זכו להתפרסם בעיתונות הגרמנית.

את הפרסום העולמי חייב מינכהאוזן לאחד מאורחיו, חוקר טבע בשם רודולף אריך ראספה, שהסתבך בגניבת אבנים יקרות שנמסרו לו למשמרת, ונאלץ לברוח מגרמניה לאנגליה. כדי להתפרנס, פרסם ראספה את סיפורי מינכהאוזן, הן את אלו ששמע מפי הברון, והן רבים אחרים אותם הוסיף מדמיונו.

תודה על תרומת בולים לנוער

- להדר חנן, מגני עומר
- לאמי ארנון, ממושב עשרת
- לשיפרה זיו, מירושלים
- לד"ר עדה בן ששון, מירושלים
- לשרי קרשין, מרמת-גן
- לשאול קרסינינסקי, מנתניה
- לאהרון אלכסנדר, מירושלים
- לברכה בר-און, מבאר-שבע
- לאייל בוקר, מראשל"צ
- לחגי לופטה, מכפר-סבא
- לחיה יבלונסקי, מקיבוץ שפיים
- לפרופ' חנן לסקין, מפרדסיה
- לד"ר יהושע מגר, מראש פינה
- לסימון רוזנברג, משדרות
- למינס יהושע, לזכרה של בטי פרנק (קופל) ז"ל
- ליחזקאל ירושלמי, מחדרה
- לדורית בלומנפלד, מת"א

תודה על תרומת ספרים לספרייה

- ליוסי מלמד, מנס ציונה

מאת: אריה לין

"מסתורין" בולאי
והסיפור מאחורי הבול

שייכות למשפחת בלוך-באור. היצירות אכן הוחזרו ליורשים ואחת מהן נמכרה במחיר שיא. יש מומחים הטוענים כי אייל הקוסמטיקה היהודי האמריקאי רון לאודר שילם עבור היצירה סכום של 135 מיליון דולר! זהו הסכום הגבוה ביותר ששולם אי פעם עבור יצירת אמנות. אם לא די היה בדרמה המשפטית כשלעצמה, נוסף לנו כאן המסתורין של הבולים. האם יופיעו או לא יופיעו באוסטריה בולים עם דיוקנה של הגברת אדל בלוך באור. אגב, יצירתו של קלימט, שנושאה יודאיקה, הופיעה כבר בעבר על בול. הייתה זו התמונה "יהודית" שהופיעה בבול אוסטרי לפני כשנתיים.

אחד הכללים הבלתי כתובים הקיימים בעיתונות, אשר לא מעטים נוהגים על פיו, אומר "אם יש לך ידיעה מעניינת כתוב אותה היום, כי מחר יתברר שהיא לא נכונה...". ויש כמובן גם את הכלל המאפשר לכתוב הכחשה לידיעה שפורסמה, שהרי הנייר סופג בכל. ובכן, המדובר בסיפור מעניין שתפס כותרות בעיתונות הכללית

ולצידו מסתמן הקשר בולאי בתחום ביודאיקה. בעת כתיבת שורות אלה לא יכולנו לאמת, אם דואר אוסטריה אכן מתכנן את הנפקת הבולים שציוריהם פורסמו בכתב העת הבולאי CBAFI בארגנטינה ועניינם ביודאיקה. המדובר בשני בולים אוסטריים שכביכול הוקדשו לשתי יצירותיו של האמן האוסטרי גוסטב קלימט, שהיו במוזיאון באוסטריה, מאז שהוחרמו על ידי הנאצים יחד עם עוד ארבע יצירות אחרות של קלימט.

ממשלת אוסטריה נאלצה להיפרד מהן, בשל מאבק שהיה בין אוסטריה לבין יורשת היצירות הגברת מרים אלטמן מלוס אנג'לס. הדיוקן המפורסם ביותר הוא זה הנושא את דמותה של אדל בלוך-באור, יהודיה אוסטריה, אשת החברה הגבוהה, בת בנקאי ואשתו של תעשיין יהודי. בעלה של המצוירת, פרדיננד בלוך-באור, הוא שהזמין אצל קלימט את דיוקן אשתו בשנת 1907. למעשה קיימות שתי יצירות עם דיוקן אדל בלוך-באור, והיא האישה היחידה אותה צייר קלימט פעמיים (יש המשערים שהאמן והגברת בלוך-באור היו נאהבים). אדל בלוך-באור נפטרה בשנת 1935, ובצוואתה ביקשה שיצירות קלימט שהיו ברשות הזוג יימסרו לשלטונות אוסטריה. לא כך הכתיב הגורל. עם סיפוח אוסטריה לרייך הגרמני, החרומו הנאצים את היצירות, ובלוך-באור נמלט לשווייץ, שם מת בתום המלחמה בשנת 1945. לפני מותו ביטל את הצוואה, ובצוואתו החדשה ציווה את כל רכושו לשלושת ילדיו של אחיו, גוסטב, לואיז ומריה.

מריה, שנותרה בחיים וחיה בלוס אנג'לס תחת השם מריה אלטמן, פנתה לבית המשפט העליון בארה"ב, וזה פסק שיש מקום לתבוע את אוסטריה ולהשיב לה ולקרוביה היורשים את היצירות של קלימט שהיו

וקראתם דרוך בארץ...

ב"שבל" מספר 66 התפרסמה ידיעה אודות הבול האמריקאי החדש ללא ערך, שהופיע בארה"ב ונועד לשמש בול למשלוח מכתב רגיל בכל תעריף שיהיה שם. לכול זה, שזכה לכינוי "בול לנצח", יש גם קשר ברור לנושא היודאיקה. הבול מראה את פעמון החופש הידוע המוצב בעיר פילדלפיה, ועליו חרות הפסוק **"וקראתם דרוך בארץ לכל יושביה"** (ויקרא, כה, י).

קספרוב בפלסטין

אחד השחמטאים המפורסמים ביותר בעת האחרונה, הוא ללא ספק קספרוב, שכידוע הוא ממוצא יהודי. לא שמענו שהאיש הכחיש אי פעם את מוצאו היהודי, אף על פי שלא שמענו על התקרבות מיוחדת מצידו לישראל.

גארי קספרוב, מופיע לעיתים קרובות בבולי דואר, ולאספני יודאיקה נגרמות לא מעט הוצאות בגינו, אבל בכל זאת אוספים אותו... כידוע, קספרוב גם בוחש בפוליטיקה ולא פעם מוזכר שמו כמתנגד למדיניותו של נשיא רוסיה, וולדימיר פוטין. באזורנו הזכר קספרוב לאחרונה בקשר לבולים שהקדישה לו הרשות הפלסטינית דווקא. זו הנפיקה גיליונית זיכרון מיוחדת עם ארבע תנוחות במשחק השחמט, בהן נראה קספרוב מאמץ מוחו "סולו" מול לוח השחמט.

קספרוב הוא איפה היהודי השלישי, אחרי רבין ופרס, שזכה שיוקדשו לו בולים ברשות הפלסטינית.

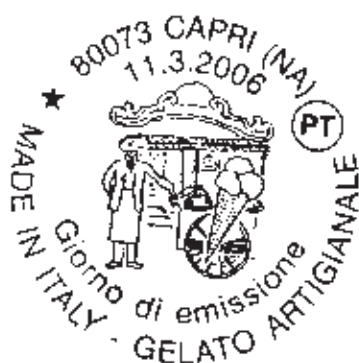
גלידה לכל ילד ...

אין לנו הרבה מלים טובות לומר על רמת השירות של דואר איטליה, אך לא כן לגבי נדיבותו בהטבעת חותמות דואר לאירועים יהודיים.

הפריט האחרון הוא בול הגלידה, ושתי חותמות אירוע שהוקדשו באיטליה לנושא זה. אותנו מעניינת כמובן במיוחד החותמת בה נראית ילדה המלקקת גביע גלידה, כשלצידה הסיסמא "לא לשכוח את השואה". סיסמה זו מופיעה לעתים קרובות באיטליה, ביוזמתו של מיודענו, גאן פרנקו מוסקאטי.

הקשר בין גביע הגלידה ותקופת השואה טמון בסיפור חייו של אלפרד וייסנר, מהנדס יהודי יליד יוגוסלביה. בתקופת השואה ברח וייסנר מאוסטריה לאיטליה, שם נלקח למחנה הריכוז בפרמונט. גם משם הצליח לצאת ולהצטרף לפרטיזנים באיטליה. על תקופת לחימתו כפרטיזן קיבל וייסנר את התואר "פטריוט איטליה".

בתום המלחמה פיתח את תעשיית הגלידה באיטליה, ועד כמה שידוע לנו, גם חברת "שטראוס" הישראלית רכשה ממנו את הפטנט לייצור הגלידה.

דואר איטליה הקדיש כאמור בול לתעשיית הגלידה האיטלקית, יחד עם שתי חותמות אירוע. האחת לכבוד הגלידה, והאחרת לציון טקס לזכר השואה, שנערך בבית ספר בנפולי לכבודו של אלפרד וייסנר. כל 1500 ילדי ביה"ס בו נערך הטקס כובדו בגביע גלידה מטעם היצרן, ומכאן הילדה עם הגלידה בחותמת השואה האיטלקית.

מכאן הילדה עם הגלידה בחותמת השואה האיטלקית.

אנג'לה רוזאנו - ברומניה

דואר רומניה לא פוסח על אף פריט בולאי שאפשר להבליט בו את הנקודה היהודית. לאחרונה נתבשרנו על חותמת אירוע חדשה לכבודה של הטניסאית הרומניה, יהודיה, אנג'לה רוזאנו, שכובדה בגלוייה מאוירת וחותמת אירוע עם דיוקנה (14.12.06).

"Was a Jewish Romanian table tennis player and one of the most successful female table tennis players in the history of the sport."

הקהילה היהודית בחותמות גרמניה

ביום 1 במרץ 2007 הטביע הדואר בגרמניה שתי חותמות חדשות, בברלין ובבון, לכבוד המרכז היהודי במינכן. ידיעה זו מצטרפת לפרסום בעיתון שובל הקודם אודות הבול החדש שהונפק בגרמניה לכבוד מרכז יהודי זה.

דגל ישראל בבולי אנטיגואה

דגל מדינת ישראל אינו זוכה להופיע לעיתים קרובות על בוליה של מדינה זרה. לפיכך, הייתה זו הפתעה נעימה לפגוש את הדגל התכלת לבן כשהוא שזור בשרשרת יחד עם דגלי אומות אחרות בבול שהונפק השנה באנטיגואה, והמציין מלאת יובל מאה לתנועת הצופים העולמית. הבול הודפס בגיליונות מיוחדים של שלושה בולים, ובגיליון מזכרת, שגם בהם מופיע עיצוב זהה של שרשרת הדגלים ובהם דגל ישראל.

בית כנסת בבולי ברבדוס

ביום 15 במאי 2007 הונפקה באיי ברבדוס סדרה בת ארבעה בולים המוקדשת לבית הכנסת היהודי שבאיי. הסדרה מציינת מלאת 20 שנה לשחזור בית הכנסת העתיק של קהילת בריג'טאון. ראשוני היהודים הגיעו לברבדוס, אחד מאיי הים הקריבי, במחצית המאה השבע עשרה. בשנת 1656 נוסדה הקהילה היהודית בעיר הבירה של האי, בריג'טאון, וקראה לעצמה בשם "נדחי ישראל".

יהודי ברבדוס היו הראשונים באימפריה הבריטית שהוענק להם שוויון זכויות מלא בשנת 1802, ובראשית המאה התשע עשרה פרח הקהילה היהודית באי.

הרעת המצב הכלכלי בברבדוס במהלך המאה התשע עשרה, הביא לצמצום מספר היהודים, עד שבתחילת המאה העשרים פורקה הקהילה. בית הכנסת נמכר בשנת 1925, וכך גם כל החפצים שבתוכו. בשנת 1931 החלו היהודים לחזור לאי, וזמן קצר לאחר מכן חודשה הקהילה היהודית בברבדוס. למרבה המזל צולם בית הכנסת סרם פירוקו, וכך התאפשר בשנת 1987 לשחזר את בית הכנסת ואת החפצים שהיו בו.

הבול הראשון (5 סנט) מראה את פנים בית הכנסת "נדחי ישראל", כפי ששופץ לפני עשרים שנה. מעל ארון הקודש ניתן להבחין בדמות לוחות הברית, שעוצבו במקור בשנת 1833, ושוחזרו בשנת 1987. את פנים בית הכנסת ניתן לראות גם בסדרת הבולים שהונפקה באי לרגל גמר השיפוץ בשנת 1987.

בבול השני (10 סנט) מוצג המבנה הצמוד לבית הכנסת. בניין זה הוקם בתחילת המאה השמונה עשרה, ושימש שנים רבות כבית הספר של הקהילה היהודית. בשיא פעילותו למדו בו למעלה משמונה מאות תלמידים. המבנה עובר תהליכי שיקום ושיפוץ בימים אלו, ובהמשך השנה אמור להיחנך בו מוזיאון יהודי שיתעד את תולדות קהילת "נדחי ישראל".

בבול השלישי (1.40 דולר) מופיעה חנוכייה, שנתרמה לבית הכנסת על ידי שלושה מחברי הקהילה היהודית בשנת 1696. כאשר פורקה הקהילה בשנת 1925, נרכשה החנוכייה על ידי האגודה ההיסטורית של ברבדוס והוצגה במוזיאון של האי. עם שיקום בית הכנסת נתרמה החנוכייה על ידי המוזיאון והוחזרה לרשות הקהילה היהודית. הבול הרביעי (2.50 דולר) מציג את עיטור הזכוכית הצבעונית המותקן בחלון שמעל ארון הקודש. בחלון זה משולב מגן דוד.

מעבר לקווי האוייב

דרכו של מכתב משוויץ לארץ ישראל בזמן מלחמת העולם השנייה.

מאת: מוטי קרמנר

מגרמניה הועבר הדואר ככל הנראה לספרד או לפורטוגל, אולם על המכתב אין כל סימון המעיד על מקום המעבר. שלושה חודשים מאוחר יותר הגיע המכתב לארץ ישראל. כאן נפתח בשנית על ידי הצנזורה הבריטית, ונסגר באמצעות פס הדבקה וחותמות הצנזור בפלשתינה. בגב המעטפה הוטבעה בחיפה ביום 28 באפריל 1944 חותמת הגעה אובלית של דואר רשום. למכתב לקח אמנם יותר משלשה חודשים להגיע ליעדו, אבל יעילות שירותי הדואר גברה גם על מכשולי הדרך בזמן המלחמה.

בין האוספים הרבים שמטפח ד"ר ירי רימון, ישנו אוסף העוסק בדואר חיפה, עיר מגוריו, ומאגד בתוכו פריטים רבים המתעדים את תולדות שירותי הדואר שפעלו בעיר הכרמל.

באוסף נמצאת מעטפה מעניינת, שנשלחה ביום 12 בינואר 1944, בעיצומה של מלחמת העולם השנייה, מציריך שבשוויץ לארץ ישראל. המעטפה נשלחה בדואר רשום על ידי אגודת המהנדסים והארכיטקטים של ציריך, ויועדה למהנדס ל' טרנר שהתגורר בחיפה שבפלשתינה.

בביטאון האגודה לתולדות הדואר של ארץ ישראל (גיליון 41-42) מצאתי מאמר בו מתואר מכתב שעשה את דרכו באותה תקופה בכיוון ההפוך, מארץ ישראל לשוויץ (העורך).

יותר מידי צנזורים - ד"ר פואה

את המכתב שלחתי מתל אביב ביום 20 במרץ 1944, לדודי שהיה כלוא באותה עת במחנה מעצר לפליטים בשוויץ. המעטפה נפתחה על ידי הצנזורה בתל אביב, ונסגרה באמצעות תווית צהובה ועליה האותיות PC90.

משום מה, הועבר המכתב לדמשק שבסוריה, שם נפתח שוב על ידי הצנזורה של צרפת החופשית. המעטפה נסגרה באמצעות תווית אדומה, והוטבעה עליה חותמת עגולה "Censorship" "Depr. 87".

חותמת תאריך גדולה בגב המעטפה מעידה כי המכתב הגיע לליסבון שבפורטוגל ביום 25 במאי 1944. משם הועבר המכתב לידי הדואר הגרמני שבצרפת הכבושה. המכתב נפתח, בפעם השלישית, על ידי הצנזורה הגרמנית, והמעטפה נסגרה בצידה האחורי באמצעות פס הדבקה עם הכיתוב "Geoffnet" והוחתמה בחותם העגול "OberCommando der Wehrmach".

המעטפה הגיעה ליעדה בלי הבולים שהדבקתי עליה בתל אביב. ככל הנראה הבולים מפלשתינה הוסרו על ידי אחד הצנזורים החשדנים, שחשש כי מתחת לבול מסתתר מסר סמוי.

משוויץ הועבר המכתב לטיפול הדואר הגרמני, שם נפתחה המעטפה ע"י הצנזורה הגרמנית, ונסגרה באמצעות פס הדבקה וחותמות של "OberCommando der Wehrmacht" באדום ובשחור.

האוסף, שהוערך לפני המכירה בסכום של 7000 - 10000 דולר, נמכר לאחר קרב קשה בו השתתפו יותר משלושים קונים בסכום של כשלושים וארבעה אלף דולרים.

“מכתב בבקבוק” אריזה יצירתית מפינלנד

השירות הבולאי בפינלנד פיתח מוצר חדש אותו הוא משווק בימים אלו. המדובר באריזת פלסטיק בדמות בקבוק שטוח, ובתוכה מגולגל גיליון נייר ריק.

האריזה החדשה משמשת כמעטפה ייחודית ומעניינת. לאחר שכותבים את תוכן המכתב ומגלגלים אותו, ניתן לאטום את הבקבוק בעזרת הפקק וסרט ההדבקה המצורפים.

אפשר כמובן להשליך את הבקבוק לים ולהמתין עד שהגלים יוליכו את המסר, אולם הדואר הפיני ממליץ ללקוחותיו להדביק על הבקבוק בול, ולשלוח אותו בדואר הרגיל.

מודים בעובדת היותם אספני בולים, עקב חשש מגניבת האוסף.

בול “ג’ני ההפוך” שובר שיאי מחיר

בעיתון שובל הקודם דיווחנו על מכירת הבול האמריקאי המפורסם באתר האינטרנט EBAY בסכום של 210 אלף דולרים. בחודש מאי האחרון נמכר עותק אחר מבול זה (מפוזיזיה 38 בגיליון) תמורת סכום שיא של 350 אלף דולרים. בנוסף שילם הקונה עוד 15% עמלה לבית המכירות הפומביות.

מעניין אם הבול, שנמכר במחיר של כארבעת אלפים דולרים בשנת 1957, ובמאה אלף דולרים בשנת 1979, ימשיך לשבור שיאי מחיר גם בשנים הבאות, ולשמור על מעמדו כבול האמריקאי המפורסם ביותר.

בולי לטביה על המפה

במכירה פומבית שהתקיימה בתחילת חודש מרץ האחרון הוצג למכירה אוסף מיוחד במינו שכלל כמאתיים ותשעים גיליונות שלמים של בולי לאטביה הראשונים. כמאתיים מן הגיליונות אינם מנוקבבים, והיתר מנוקבבים.

כשהכריזה לאטביה על עצמאותה בשנת 1918, מיד עם תום מלחמת העולם הראשונה, שרר בה מחסור קשה מאוד. מכיוון שלא ניתן היה להשיג נייר שימש לייצור הבולים של המדינה החדשה, הודפסו בוליה הראשונים של לאטביה על צידן האחורי של מפות צבאיות גרמניות שנתפסו שלל.

קבלת פנים בולאית לנשיא בוש

ביקורו המתוקשר של הנשיא ג'ורג' וו. בוש במדינות הבלקן זכה בין היתר גם לסיקור רחב בחוגי הבולאים בעולם. היה זה בזכותה של אלבניה, שבחרה לכבד את ביקור נשיא ארה"ב על ידי הנפקה של סדרה בת שלושה בולים הנושאת את דמותו. בנוסף הנפיקה אלבניה גם גיליונית זיכרון בעלת סממנים אמריקאים בולטים.

האם איסוף בולים הוא תחביב פופולארי?

בעיתון “לינס” האמריקאי התפרסמו בסוף חודש מרץ האחרון תוצאותיו של סקר שנערך על ידי אחד מארגוני הצרכנים בארה"ב, שבחן מהם התחביבים הנפוצים בקרב הקהל האמריקאי. על פי תוצאות סקר זה, כשבעה אחוזים ממשקי הבית בארצות הברית דיווחו כי לפחות אחד מבני המשפחה אוסף בולים.

כפופולאריים בהרבה התגלו תחביבים דוגמת גידול פרחים (51%), איסוף מטבעות (27%), רקמה (22%), ונגרות (21%). האחוזים מסתכמים ליותר ממאה אחוזים, כיוון שברבים ממשקי הבית עוסקים ביותר מתחביב אחד. לדעת עורך לינס תוצאות הסקר אינן משקפות את היקפו האמיתי של העיסוק בבולאות, וכי ניסיון העבר מלמד שרבים אינם

הישג לישראל בתערוכת ויפ"א

בחדש מרץ 2006 התקיימה ביוזמת הנהלת תערוכת ויפ"א תחרות לבחירת "הבול היפה ביותר לשנת 2005". בתחרות השתתפו למעלה משמונים מדינות בכל רחבי תבל. בימים אלו נודעו תוצאות התחרות, ולמרבה השמחה מסתבר כי בול ישראלי זכה במקום הרביעי המכובד. הבול שזכה מטעם ישראל הוא גיליונית המזכרת שהונפקה עם דיוקן אלברט איינשטיין לציון שנת הפיזיקה העולמית במלאת 100 שנה לפרסום תורת היחסות. את הבול עיצבו גד אלמליח ואהרון שבו. במקום הראשון בתחרות זכה בול משבדיה, שהונפק כהוצאה משותפת עם ארצות הברית, והמראה את דמותה של גרטה גארבו, שחקנית הקולנוע המפורסמת.

מופע הארנבות של דואר הונג קונג

דואר הונג קונג הפתיע והנפיק סידרה בת שישה בולי משחק חביבים. לרגל תחילת החופש הגדול מובאת הסידרה במלואה כאתגר לצעירים (ולצעירים ברוחם) שבין קוראי שובל.

המשימה	הבול
לחפש חמישה הבדלים בין שני הארנבים.	1.40
לצבוע את הקטעים המסומנים בנקודה.	1.80
להוביל את הארנב דרך המבוך אל היציאה.	2.40
לבחור את הדרך המוליכה לביצי החג.	2.50
למצוא את עשרת הארנבים המסתתרים בצויר	3
לאתר את הכוכב המצויר על קליפת הביצה	5

ארבעים שנה לבולי "משיין"

מאז חודש יוני 1967 הונפקו בבריטניה מאות בולים בהם מופיעה דמותה של המלכה אליזבת השנייה בעיצובו של ארנולד משיין. בולי סדרה זו מושכים קהל רחב של אספנים נלהבים, וכן מבקרים רבים הכועסים על מדיניות ההנפקות של הדואר הבריטי.

מאת: משה רימר

למעשה, כמעט ואין סוף לאפשרויות. סדרת בולי משיין היא הסדרה הארוכה ביותר שיצאה אי פעם, ומאות אספנים בחרו להתמחות ולאסוף בולים אלו.

אורות וצללים

בנוסף על ההנפקות הרבות שנבעו מצורך אמיתי למתן שירותי דואר, ומעבר לתשניות שנגרמו עקב ההדפסות החוזרות של הבולים הפופולאריים, בחר השירות הבולאי הבריטי להציף את האספנים בשורה ארוכה של פריטים יוקרתיים, ייחודיים ויקרים (קונטרסים יוקרתיים, גיליונות חריגים, בולים אישיים, וכו'), שכל מטרתם הייתה להעשיר את קופת הדואר.

בכל אחד מפריטים אלו שילב השירות הבולאי בכוונת מכוון בול משיין בעל מאפיינים ייחודיים, כך שהאספן שביקש להחזיק באוסף שלם של בולי משיין, כולל כל התשניות, נאלץ להוציא מכיסו סכומי כסף שהלכו וגדלו משנה לשנה. יש להצטער על מדיניות תמוהה וקצרת רואי זו העלולה לגרום לאספנים רבים להתייאש ולנטוש כליל את איסוף בולי בריטניה.

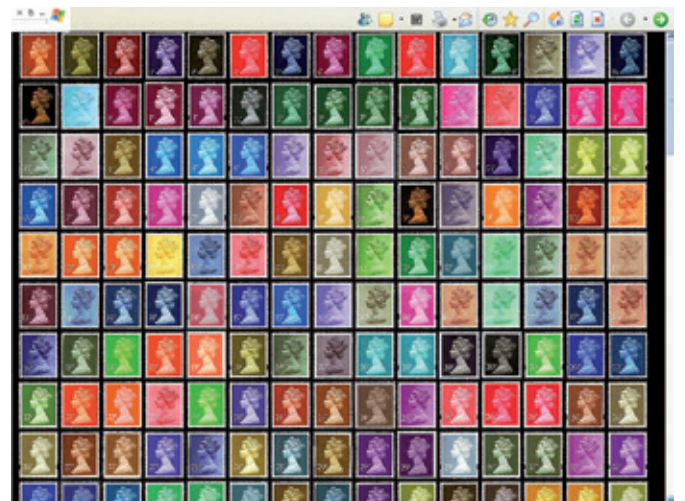

בשנת 1964 נבחר הפסל ארנולד משיין לפסל דגם חדש בדמות ראשה של מלכת בריטניה אליזבת השנייה. דמות זו נועדה להופיע על מטבעות חדשים שתוכננו בבריטניה לקראת המעבר לשיטה העשרונית. בשנת 1966 אושר הפסל על ידי המלכה, וכשנה לאחר מכן, ביום 5 יוני 1967, הונפקו שני בולי משיין הראשונים.

חגיגה לאספנים

בארבעים השנים האחרונות הונפקו בבריטניה מאות רבות של בולי משיין. רובם מצויים בכמויות גדולות, וניתן להרכיב אוסף התחלתי צבעוני ויפה בעלות נמוכה למדי.

התמונה הופכת יותר ויותר מורכבת ככל שהאספן מבקש להתמחות בבולי הסדרה, וללקט את התשניות הרבות הקיימות בבולים אלו. ניתן לאסוף את סוגי הניקבוב, את הבדלי הגוון בין ההדפסות השונות, את סוגי הנייר ואת תשניות הזרחן שעל הבולים. ניתן לאסוף את הצירוים המיוחדים של הבולים שהופיעו בקונטרסים, או את הצמדות השונות....

הדמות שפיסל ארנולד משיין נחשבת ליצירת האומנות ממנה הוכן מספר העותקים הגדול ביותר בהיסטוריה. על פי הערכה למעלה ממאה וחמישים ביליון עותקים (בעיקר בולים ומטבעות) נשאים על פניהם יצירה זו.

לקריאה נוספת:

אתר מפתח המספק מידע רב על בולי הסדרה והתשניות הרבות שהונפקו במסגרתה:

<http://www.adminware.ca/machin.htm>

אתר מקיף המכיל מידע רב על התשניות הקיימות בבולי משיין, ועל הקטלוגים וספרי העזר המשרתים את האספן:

<http://www.darthstamp.com/index.cfm>

תמונות של מאות בולי משיין, והפנייה לאתרים נוספים:

<http://mysite.verizon.net/ktk.lange/395Machins/>

פאב הפני השחור בסינגפור

יהודה קליינר

בסופו של יום, בתום סיור בעיר, כשחיפשתי פאב להעביר בו את הערב, הלכתי לשכונה האנגלית, הקולוניאלית לשעבר, שעל שפת הנהר. מקום יפיפה, בתי רעפים אדומים, שדרה עם עצים מלבליים, ומקומות בילוי עם אווירה של פעם.

במרחק מה ראיתי שלט התלוי על מוט שבלט מקיר מאחד הבתים ובו תמונה מוגדלת של הפני השחור. במחשבה ראשונה סברתי כי המדובר בחנות של סוחר בולים וביקשתי לנצל את ההזדמנות לקנות משהו לאוסף, אך כשקרבותי, נדהמתי לגלות שזהו פאב.

על כוס בירה משובחת פתחתי בשיחה עם בעל המקום, שסיפר כי הפאב היה שייך בעבר לאחד מגדולי אספני הבולים בסינגפור, והמקום שימש גם כמועדון בולאים. האיש נפטר לפני שנים אחדות ומאז אין יותר פעילות בולאית במקום. רק שם הפאב ותמונות הפני השחור התלויות על קירות החדר נשארו לזכר אותם ימים עברו.

אם תזדמנו לסינגפור, גשו לשם, הבירה מצוינת והאווירה עליזה, מקום נפלא להעביר ערב בצל הפני השחור.

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאוייר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

ארגנטינה מציינת 25 שנה למלחמת פוקלנד-מלוינס

ביום 31 במרץ הונפקו בארגנטינה חמישה בולים לציון מלאת 25 שנה למלחמה שהתנהלה בדרום האוקיינוס האטלנטי בין ארגנטינה ובריטניה. המלחמה פרצה כאשר פלשה ארגנטינה לאיי פוקלנד, אותם היא מכנה בשם "איי מלוינס", בטענה לבעלות עליהם. הבולים בסדרה מתארים מאורעות מרכזיים במלחמה העקובה מדם, ואותות שהוענקו ללוחמים בתום הקרבות.

הבול הראשון בסדרה החדשה מראה בול ארגנטיני מאותם ימים כשהוא מוחתם בחותמת סניף של דואר ארגנטינה שנפתח באיי מלוינס ביום 2 באפריל 1982, בעקבות כיבוש האיים על ידי צבא ארגנטינה. סניף זה שסיפק שירותי דואר כל תקופת הקרבות הקשים על האי, פעל משך כחודשיים עד לכיבוש האי מחדש על ידי הכוחות הבריטיים.

מתקרר... מתקרר... קר! קרחונים באיסלנד

בימים חמים אלו של ראשית הקיץ הישראלי טוב לזכור כי יש גם מקומות קרירים יותר על פני כדור הארץ. הדואר באיסלנד הנפיק ביום 24 במאי 2007 סידרה בת חמישה בולים המוקדשים לקרחונים המכסים למעלה מעשרה אחוזים משטח האי הצפוני. לכל מי שרואה בעיני רוחו קוביות קרח בכוס משקה קר, כדאי לחשוב מחדש על סדר הגודל בו מדובר. משטחי הקרח באיסלנד מגיעים לשיאי גובה של כקילומטר וחצי.

כלים מסורתיים בטייוואן

ההיסטוריה העשירה של טיייוואן באה לידי ביטוי ברבים מהמסורות והחפצים המשמשים את תושבי האי. ביום 28 ביוני 2007 הונפקו בטייוואן ארבעה בולים המציגים כלי אוכל מסורתיים ששימשו להכנת המזון, והעברתו ממקום למקום.

ניתן לשים לב כי על הבול מופיע שם המדינה כ"טייוואן", ולא כפי שהיה מקובל עד פברואר 2007, "הרפובליקה של סין".

50 שנה לביטוח הלאומי בקפריסין

קפריסין מציינת מלאת יובל להקמת המוסד החברתי החשוב של הביטוח הלאומי בהנפקת סדרה בת שני בולים. הבולים הודפסו כשהם צמודים במתכונת של "צמד שונים" ("סה טננט"). על אחד מהם מופיע הכיתוב באנגלית בעוד שעל השני הכיתוב ביוונית. הבולים הונפקו ביום 14 ביוני 2007.

כרטיסי ברכה בליכטנשטיין

ביום 4 ביוני 2007 הנפיק הדואר בליכטנשטיין סדרה בת שלושה בולים אותם הוא מגדיר כ"מיועדים לנשמה". המדובר בבולים בהם מוצגות תמונות נוסטלגיות של כרטיסי ברכה מאוירים.

למרבה הצער הנוהג היפה של משלוח כרטיסי ברכה לבני משפחה וחברים הולך ונעלם, ושירותי הדואר בעולם כולו מנסים לחזור ולהחיות אותם.

הבולים החדשים, מעבר לציור המתקתק המופיע עליהם, מתאפיינים בחיתוך מיוחד, דמוי תחרה, בשולי הבול. השילוב של המראה האווירי עם התמונה הצבעונית שובה לבבות.

הנסיכה גרייס קלי בול ממונקו

במלאת 25 שנים למותה של הנסיכה גרייס קלי, שחקנית הקולנוע האמריקאית שהפכה לאשת שליט מונקו, מציג הדואר המקומי את דמות הנסיכה על בול שהונפק ביום 4 במאי 2007.

סנטה קלאוס בשירות הפרסומת באי אלנד

חג המולד אמנם עודנו רחוק, אולם גם בעולם הנוצרי "זריזים מקדימים במצוות". השירות הבולאי של איי אלנד (שטח אוטונומי השייך לפינלנד) הודיע על כוונתו להנפיק ביום 9 באוקטובר 2007 את בול חג המולד המסורתי, ועליו דמותו החביבה של סנטה קלאוס.

הקשר של סנטה קלאוס לחג המולד אינו צריך הסבר, אולם לדואר אלנד יש סיבה נוספת להנפקת הבול. את דמותו המוכרת

דואר סלובניה בחר להשתלב באירועים אלו על ידי הנפקת גיליונית זיכרון מיוחדת. בבול שבמרכז מוצג ספר התנ"ך מן המאה השש עשרה וסביבו איורים שנלקחו מתוכו.

הנפקה משותפת לקרואטיה וסין

ביום 30 במאי 2007 הונפקו בקרואטיה ובסין בולים המציינים 15 שנה לכינון יחסים דיפלומטיים בין המדינות. על אחד הבולים רשומה המילה "סין" בכתב הגלגוליטי, הכתב הסלאבי מן המאה העשירית לספירה, ועל הבול השני רשומה המילה "קרואטיה" בכתב הסיני.

בול זורח בסלובניה לציין פסטיבל הלנט

לפני חמש עשרה שנים פותח בסלובניה אירוע תרבות שהתמקד בתחום המוזיקה, המחול והתיאטרון. האירוע, שזכה לכינוי "פסטיבל הלנט", הפך להיות פופולארי מאוד ומושך מידי שנה מאות אלפי מבקרים. בבול שהונפק בסלובניה ביום 22 ביוני הודפסה המילה LENT בדיו זרחנית, הגורמת לה להאיר בחושך.

הכדור מקפץ מעל פני הבול בקרואטיה

בעיר זאגרב התקיימה בחודש מאי האחרון אליפות העולם בטניס שולחן, ולרגל המאורע הספורטיבי הנפיק דואר קרואטיה ביום 21 במאי 2007 בול זיכרון מיוחד. הבול הודפס כך שהכדור בולט מעל פני השטח של השולחן המצויר בו.

דואר אנדורה מלמד צופים להצדיע

שנת המאה לארגון הצופים העולמי ממשיכה להניב הנפקות חדשות המציגות מגוון של פעילויות "צופיות". דואר אנדורה בחר להציג, בבול אותו הנפיק ביום 5 במאי 2007, את הדרך הנכונה בה על הצופה להצדיע.

2007 היא שנת התנ"ך בסלובניה

בשנת 1584 הודפס בסלובניה התרגום הראשון של התנ"ך בשפה הסלובנית. ספר תנ"ך זה, המכונה "התנ"ך הדלמאטי", הוא בעל חשיבות היסטורית ותרבותית גדולה לעם בסלובניה, בהיותו מסמך היסוד בו התגבשה השפה הסלובנית הספרותית.

שנת 2007 הוכרזה בסלובניה כ"שנת התנ"ך", ובמהלכה מתקיימות פעילויות שונות שנועדו להמחיש את חשיבותו של התנ"ך מבחינה דתית והיסטורית.

של סנטה קלאוס, הלבוש בבגדים האדומים, עיצב האדן סנדבלום, מעצב יליד ארה"ב שמוצאו מאיי אלנד.

בשנת 1931 התבקש האדן ליצור, עבור חברת קוקה קולה, כרזת פרסומת שתשתלב במסע פרסום שתכננה החברה בחג המולד של אותה שנה. האדן בחר להתמקד בדמותו של סנטה קלאוס, שעד אז נהוג היה לאיירו בצורה אפרורית למדי, ולהעניק לו זקן לבן וארוך, לחיים סמוקות, ולבוש מפואר בצבעי אדום לבן, צבעי חברת קוקה קולה.

השירות הבולאי של אלנד בחר להציג בבול החדש את דמותו של סנטה כפי שהופיעה בכרזות הפרסומת, עם שינוי קל. בקבוק הקולה שהחזיק סנטה בידו נלקח ממנו.

בול חג המולד נועד לעודד את הנוהג היפה של משלוח כרטיסי ברכה לרגל החג. במהלך החודשים נובמבר ודצמבר בלבד ניתן לשלוח בעזרתו מכתבים בתעריף מופחת של חצי יורו בלבד.

ספינות מטען בקונטרס מאיסלנד

איסלנד בחרה לכבד את חברות הספנות של האי העוסקות בשינוע מטענים, ולהנפיק שני קונטרסים עם ארבעה בולים בכל אחד. הבולים, המציגים ספינות מטען איסלנדיות, הונפקו ביום 20 באפריל 2007.

**Fakes Forgeries
Experts Journal
No. 10 – March 2007**

בחודש מרץ האחרון יצא לאור גיליון מספר 10 של המגזין החשוב העוסק בתיעוד ותיאור זיופים והונאות בולאיות. בגיליון כעשרים מאמרים בהם מתארים מומחים בולאיים מן השורה הראשונה בעולם היבטים שונים של הנושא הבעייתי הזה.

הימצאותם בשוק של בולים מזויפים ו"מתוקנים" מעכירה זה שנים רבות את הנאתם של אספני הבולים, ולמרבה הצער התופעה רק הולכת ומחמירה עם השנים. נוכחים הנעזרים בטכנולוגיה מתקדמת מייצרים בולים ופריטים נוספים המתחזים למקוריים, ומציעים אותם למכירה בכל אפיקי המסחר הקיימים.

אתרי המכירות הפומביות באינטרנט משמשים כר פעולה פורה במיוחד לאותם נוכחים זדייפנים, והיו מי שהעריכו כי אחוז ניכר מהפריטים המוצעים למכירה באפיקים אלו הם גנובים, מזויפים או "משופצים" בצורה כזו או אחרת.

המכתב נשלח מן העיר קייל (כפי שמעידה החותמת העגולה שבצד ימין) דרך העיר המבורג (כפי שכתוב בצד שמאל למטה). דמי הדואר עבור חלק זה של הדרך שולמו בעזרת הבול של מדינת הולשטיין שהודבק על המעטפה.

מהמבורג המשיך המכתב את דרכו לעבר היעד בכפר "גרסדורף בי קרופלין" שבמדינת מקלנבורג-שוורין. בתשלום עבור קטע זה של הדרך חויב מקבל המכתב, כמצוין על ידי הספרה "3" המופיעה במרכז המעטפה.

כותב המאמר סבור כי מן הראוי להתיר ביצוע תהליך של רסטורציה במכתב, במהלכו יוסרו כתמי הדיו המכסים את הכתובת, וזו תשוחזר למצבה המקורי. לדעתו מכילה מעטפה זו עדות חשובה על תולדות הדואר ותעריפי המשלוח באזור זה (כיום חלק מגרמניה), ושחזור מקצועי של המעטפה יסייע לשמר עדות זו למען הדורות הבאים.

*

**איצד להבחין בין מעטפות
שוטסו לחלל לבין כאלו
שלא הוטסו לחלל**

איגור רודין, רוסיה

במכירות פומביות מופיעות לעיתים מעטפות שניתן לטעות ולחשוב כאילו הוטסו באחת ממשימות החלל הרוסיות ושהו בפועל בתחנת החלל. במקרים רבים אין זה נכון, והמעטפות לא עזבו מעולם את פני כדור הארץ.

מעטפות אלו אינן מזויפות, החותמות המוטבעות עליהן אמיתיות לחלוטין, ובכל זאת, אין מדובר במעטפות ששהו בחלל.

ברבות ממשימות חלל נהגו הרוסים לייצר מעטפות מיוחדות, כתיעוד וכמזכרת לאספנים. על המעטפות הוטבעו חותמות שונות, והן נשאו את חתימותיהם של הקוסמונאוטים שביצעו את המשימה. חלק מן המעטפות הוטס בפועל לחלל, שם הוטבעו עליהן החותמות המיוחדות, אולם מרבית המעטפות יוצרו בבסיס השיגור, בתקופה שקדמה לתחילת המשימה, או בימים שלאחריה.

כותב המאמר מתאר בפירוט את סדר ההתרחשויות בחלק ממשימות החלל אותן

ביוזמתם המשותפת של פדרציית הבולאים הבינלאומית והאיגוד העולמי של המומחים לבולאות הוחלט להוציא לאור מגזין מיוחד שיוקדש לתיאור מאפייני הבולים המזויפים המתגלים בשוק, הטכניקות המשמשות את המומחים לחשיפת הזיופים, והיבטים אחרים של עבודת המומחים הבולאיים.

באתר האינטרנט של העיתון ניתן לצפות בתקצירי המאמרים שפורסמו בגיליונות קודמים.

<http://www.ffejourn.com>

בחרתי לתרגם ולהביא בפניכם קטעים מתוך שלושה מן המאמרים שבמגזין, העוסקים כל אחד בתחום שונה של הנושא.

*

מחשבות על רסטורציה סבירה

קרל מולר, דנמרק

בצד התיאורים הטכניים וסקירת הזיופים שהתגלו, מספקת חוברת מספר 10, כמו גם החוברות שקדמו לה בשנים האחרונות, במה לדיונים מהותיים על עצם הגדרת המונח "זיוף". במאמר זה עולה לדיון שוב השאלה אודות הלגיטימיות של שיפוץ ותיקון פריטים בולאיים שניזוקו. לדעת הכותב יש להתיר ביצוע רסטורציה בהיקף מסוים בפריטים

בולאיים נדירים, כפי שמקובל לגבי יצירות אומנות. הוא מביא נימוקים רבים להצדקת עמדתו, ומתנה אותה כמובן בתיעוד הולם של השיפוץ שבוצע.

אחת הדוגמאות שמביא הכותב מציגה מעטפה נדירה בה שם המכותב ויעד המשלוח כוסו משום מה בדיו שחורה. בעזרת אור מקוטב הצליחו המומחים לקרוא את הכתובת, ולשחזר את הדרך שעשה המכתב.

בדוגמה ניתן לראות כיצד הודבקו הבולים כך שיסתירו את החלק החתום בבול האדום, המשמש.

הבולים באותם שנים לא היו מנוקבים, כמובן, ועל המשתמש היה לגזור את הבול במספרים מתוך הגיליון השלם. עובדה זו נוצלה על ידי רמאים, שנהגו לגזור את הבולים כך שירוויחו מכל שורה או טור בגיליון בול נוסף.

פקידי הדואר, שהבינו את מטרת החיתוך המשונה, נהגו לקנוס את המשתמשים בשיטה זו (כאשר הצליחו להבחין בכך). במעטפה המצורפת נקנס המכתב בעלות הבול (9 קרויצר) בתוספת קנס של 3 קרויצר.

הזייפנים היו מסוגלים להיות יצירתיים מאוד בניסיונם להונות את הדואר. אחת השיטות בהן נהגו הייתה להרכיב בול שלם מחלקים אותם גזרו מבולים משומשים. ניתן רק לחשוב כמה סבלנות נדרשה מהזייפן שהרכיב את הבול האדום (3 קרויצר) משני חלקים ואת הבול הכחול (9 קרויצר) מלא פחות משישה חלקים (הקווים השחורים אינם מופיעים כמובן על גבי הבול, ונוספו בתמונה על מנת להראות את החלקים מהם הורכבו הבולים). פאזל של ממש.

החותמת המחומשת, זו שנותרה על סיפון תחנת החלל, אינה מופיעה כמובן על גבי המעטפות שהוכנו בבסיס השיגור. לפיכך, רק המעטפות ועליהן מוטבעת החותמת המחומשת שהו אמנם בפועל בתחנת החלל.

*

הונאת דואר האימפריה האוסטרית בשנים 1850-1863

ד"ר אולריך פרנכנבאוור, אוסטריה

במאמר ארוך ומקיף סוקר הכותב את התקלות וניסיונות ההונאה עימן נאלץ הדואר האוסטרי להתמודד בשנים הראשונות שלאחר הכנסת הבולים לשימוש.

בחלקו הראשון של המאמר מסביר הכותב כי רבים מלקוחות הדואר התקשו להבין את התעריף הנדרש לכל יעד, ואת הבדלים בין סוגי הבולים השונים. לא אחת הודבקו על המעטפות בולי הכנסה או בולי עיתונים במקום בולים רגילים, נעשה שימוש בבולים ישנים שיצאו מתוקף, או שהביול לא היה בתעריף הדרוש. את מרבית המקרים ניתן להבין כטעות תמימה של השולח, בעיקר כאשר הודבקו על המעטפה בולים בערך הגבוה מהדרוש.

שונים הדברים כאשר נתקלים במקרים בהם ברור כי השולח ניסה, ולא אחת גם הצליח, להונות את שירותי הדואר, ולשלוח את המכתב ללא תשלום. לנושא זה מוקדש חלקו השני של המאמר.

אחת הדרכים הפשוטות ביותר להונות את הדואר, הייתה להשתמש פעם נוספת בבול שנלקח ממעטפה קודמת, אשר כבר עבר בדואר והוחתם. השולח קיווה שפקיד הדואר לא יבחין בחותמת שעל הבול, ובמקרים רבים אמנם כך היה. במאמר מובאות דוגמאות של מעטפות, שבבול שעליהן ניתן להבחין בבירור בשרידים של חותמת קודמת אותה ניסה השולח לשטוף במים עד שכמעט ונעלמה.

היו כאלו שניסו לשפר את הסיכוי שפקיד הדואר לא יבחין שהבול משומש, על ידי כך שהדביקו על המעטפה מספר בולים כשהם חופפים זה את זה. בצורה זו הוסתר החלק החתום של הבול על ידי הבול שהודבק מעליו.

הוא מביא כדוגמה, ומסביר כיצד ניתן להבחין במעטפות שיוצרו בבסיס השיגור.

הנה אחת הדוגמאות:

בשנת 1984, בין 9 בפברואר ו-2 באוקטובר, שהה בתחנת החלל הסובייטית "סליוט 7" צוות משימה בן שלושה קוסמונאוטים רוסיים. היה זה הצוות השלישי שאייש את התחנה. כחודשיים מתחילת המשימה, ביום 4 באפריל, הצטרף לתחנת החלל הצוות האורח

הבינלאומי שכלל אסטרונאוטים מהודו. הצוות האורח הביא עימו לחללית שתי חותמות מיוחדות:

1. חותמת רוסית עגולה לציון משימת החלל המשותפת לברית המועצות ולהודו.
2. חותמת הודית עגולה ועליה כתוב "דואר חלל".

על סיפון תחנת החלל כבר הייתה חותמת נוספת, מחומשת, שהובאה אליה שנתיים קודם לכן, על ידי הצוות האורח הבינלאומי מצרפת. שלוש החותמות יחד שימשו את האסטרונאוטים לייצור מעטפות מזכרת בתחנת החלל.

כעבור שבוע, ביום 11 באפריל, שב הצוות הבינלאומי לכדור הארץ, ויחד איתו שתי החותמות העגולות. חותמות אלו שימשו לייצור של מעטפות נוספות בבסיס השיגור על כדור הארץ.

5.6.2007
חותמת אירוע
40 שנה למלחמת
ששת הימים

5.6.2007
חותמת אירוע
יריד הבולים יוני 2007

29.5.2007
חותמת אירוע
50 שנה לכדורסל
בלגית העל

22.5.2007
חותמת אירוע
יובל 75 שנה
לגבעת חיים מאוחד

16.5.2007
חותמת יום ההופעה
40 שנה לאיחוד ירושלים

20.6.2007
חותמת יום ההופעה
מחול בישראל

20.6.2007
חותמת יום ההופעה
שירות בתי הסוהר

20.6.2007
חותמת יום ההופעה
ארגוני ההתנדבות

20.6.2007
חותמת יום ההופעה
אתרי מורשת עולמית

19.6.2007
חותמת אירוע
ברכות בולאי ישראל
לתערוכת סט' פטרסבורג

**ספריית
התאחדות
בולאי ישראל**

פתוחה לקהל
בימי ה'
משעה 12:00
עד השעה 19:30

7.8.2007
חותמת אירוע
יריד הבולים אוגוסט 2007

3.7.2007
חותמת אירוע
יריד הבולים יולי 2007

28.6.2007
חותמת אירוע
70 שנה לאכסניית הנוער

20.6.2007
חותמת יום ההופעה
תווית דוארמט אשדוד

ברגע האחרון....

במסגרת תערוכת סט' פטרסבורג הוכרז רשמית על תערוכת ישראל 2008, ודגל FIP הועבר לידי נציגי ישראל. בתמונה (מימין לשמאל) **משה בורשטיין**, נציג ישראל לתערוכת סט' פטרסבורג, **אלי ובר**, יושב ראש התאחדות בולאי ישראל, **מר אוטרו** מארגנטינה ומר **טאי** מסינגפור, דירקטורים ב FIP. דיווח מפורט על תערוכת סט' פטרסבורג ועל ההכנות בארץ לקראת תערוכת ישראל 2008 יופיע בגיליון הבא של עיתון שובל.

H.S. PHILA

WE WANT TO BUY

רוצים לקנות

HOLOCAUST PHILATELIC MATERIAL

חומר פילטלי ממחנות K.Z.

PLEASE PHONE: 03-6957652 - FAX: 03-5178100

ה.ש. פילא בע"מ, ת.ד. 4933 ת"א 61040

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאט+ג'ורג'יה,

נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.

ניתן לעשות הזמנה בדאר.

סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER

מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב

בולים בכל הנושאים בכמויות מ+50 עד 500 בולים.

בחבילות לפי מדינות, כל בולי ישראל, אלבומים.

בקרר אותנו

http://www.bait-tov.com E-mail: info@bait-tov.com

טל: 03-5535313 - מחירים מפתיעים.

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל ונושאים

הופיע מחירון בולי ישראל 2006

בולי אוטונומיה פלשתינאית,

יבוא אלבומי (IMPORTA) והוויד

רח' אלנבי 76, ת"א, קומה ב', טל. 03-5163871

בולי מוגרבי

סוכנויות יבוא אביזרי בולאות ייצור אלבומי מעטפות,

בולי ישראל, יודאיקה, בולי אוטונומיה וכל מה שתבקש

מהעולם בבולים ומעטפות כולל מינויים.

שעות הפתיחה: 10:00-13:30, 16:00-19:00 - בימי שלישי אחה"צ - סגור

רח' פינסקר 5, תל-אביב,

טל. 03-5289012, פקס. 03-5251240

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה

- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו

- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE,

OTTOMAN PERIOD, JUDAICA

- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue

Ask about special low vendor commission rates

P.O.Box 8101 - TRENTON NJ 08650 USA

E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET

Phone: 609-298-2891

קונים בלבד !

קונים אוספים ולוטים של מעטפות ומכתבים

שעברו בדואר מפלשתינה וישראל

(לא מעטפות יום ראשון)

תשלום מיידי

אמנות מוצרים בולאיים (ישראל) בע"מ

טל. 09-9512356

אוניסטמפס

בולי גרמניה, אנגליה, שווייץ,

צרפת, ישראל,

נושאים, יודאיקה ועוד.

קונים אוספים בולים ומטבעות

ת.ד. 32120 תל-אביב 61320,

טל. 03-5661077

אליק רינק

בולים ומטבעות וטלרד

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,

טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,

מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים - ישראל וחו"ל - מכירה, קניה, הערכה

מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים

המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,

טל. 03-5715228, 03-5251552,

פקס. 03-5715228

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה

לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 12:00-19:30

(ללא תשלום)

השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות -

לחברי ההתאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

הכניסה חינם

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',

טל/פקס 03-6295547

בולי האו"ם למען זכויות אדם, איכות סביבה ושלום עולמי יופי ואיכות בכפיפה אחת

Coin and Flag Series

Date of Issue: 3 May 2007

נבר פה!!!

הופעה שנייה בסדרת
דגלים מטבעות
3 במאי 2007

אלבומים שנתיים

קונטרסים

חזיונות של שלום
מסרים של אחווה שיווין
ושלווה בקומפוזיציות
מאירות בצבעי מים
1 ביוני 2007

ש י ל מ צ ט ר פ י מ ח ד ש י מ

Peaceful Visions

Date of Issue: 1 June 2007

